

POGLAVLJE 4

**NACIONALNI PRIMJERI:
ZEMLJE KANDIDATI ZA
PRISTUPANJE EU I
ZEMLJE KOJE NISU
ČLANICE EU**

4.0 Uvod

Većina od deset zemalja koje u svibnju 2004 očekuju pristup Europskoj uniji pripadale su bivšem istočnom bloku. One su, dakle, živjele tek desetak godina u slobodnim tržišnim uvjetima. Njihova iskustva u pogledu elektroničkih medija još su uvijek obilježena povijesnim iskustvom državnog vlasništva i kontrole medija. Jednako tako su ta društva iskusila neravnopravne odnose s bivšim obnašateljima vlasti. Te su zemlje pozvane da se razvijaju u novom okruženju, kako bi u nekoliko godina prešle put koji su ostale zemlje Europske unije prelazile desetljećima. Dva primjera koja se navode su Poljska i Litva. Odredbe njihovih relevantnih zakona i propisa usredotočuju se na specifična pitanja koja izazivaju zabrinutost u njihovim društvima. Ti zakoni i pojedine odredbe utvrđuju pravo na kampanju, zaštitu kandidata od ž'lažnih informacija" i osiguravaju pristup javnim medijima. Temeljna načela u tim zemljama mogu biti sveobuhvatna zbog njihove povijesti. Ona su takva i zbog mnoštva političkih snaga koje se takmiče na izborima, te načina na koji neki tiskani i elektronički mediji i novinari percipiraju svoju ulogu.

Ograničenost prostora ne dopušta da ovdje prikažemo zakone i ostale propise svih zemalja Europske unije. Međutim, korisno je osigurati čitatelja općeniti opis zakonskih okvira u vezi s medijskim pokrivanjem izbora u još četiri zemlje središnje i istočne Europe. Ova informacija proizlazi iz izvoješća OSCE-ova Ureda za demokratske institucije i ljudska prava o monitoringu izbora (ODIHR). Ona se odnose na nedavne izbore (2002.), pružajući tako ažurirane informacije o situaciji u obuhvaćenim zemljama.

Dvije zemlje među kandidatima za pristupanje, Cipar i Malta, bile su britanske kolonije. Naslijedile su neke koncepte od bivših gospodara. Izvadci o načinu regulacije u obje zemlje uključeni su u ovo poglavlje. Zanimljiva je poanta o Cipru da je ravnopravnost u

pristupu medijima nametnuo Parlament sredinom osamdesetih kako bi se neutralizirala zlouporaba vlasti. To je rijedak slučaj u zemlji s predsjedničkim sustavom vlasti. Nametnuta kvota i način na koji je javni elektronički medij prisiljen pratiti izbore i stranačke aktivnosti općenito išao je iznad limita zajamčenih uredničkom neovisnošću. Ta je kvota nametnula uključivanje materijala u informativne emisije, bez obzira na njihovu informativnu vrijednost.

Malteški slučaj pokazuje također kako regulativno tijelo može utjecati na raspodjelu vremena za raznolike informativne emisije. On je odbran za ovo poglavlje kako bismo ilustrirali način na koji se sastavlja potpuna jednogodišnja programska shema s ciljem odgovaranja na potrebe demokratskog političkog života. Ponovno će čitatelj vidjeti da sve detalje određuje regulator i da je malo ili ništa prepušteno medijima.

Poglavlje završava slučajem neeuropske zemlje u zapadnoeuropskoj tradiciji. Kanada, kao etabliрана demokracija, čini se zadovoljnom temeljnim aranžmanima. To pretpostavlja poštivanje tuđih prava kao što su pravo na kampanju i zaštitu protiv difamacije i etiketiranja, koje nude drugi zakoni. Važni elementi se odnose na "kompletnost" odredbi, a poglavito na utvrđivanje mehanizma konzultacija između političkih aktera pod koordinacijom arbitra. Proces konzultacije određuje raspodjelu raspoloživog vremena emitiranja. Tekst sadrži jasne praktične odredbe koje odgovaraju konkretnim potrebama.

4.1 Poljska

Zakonski okvir

a) Prava i obveze relevantne za izborne kampanje i pristup medijima sadržane su u relevantnim izbornim zakonima. Zakon o radiju i televiziji utvrđuje obvezu javnih elektroničkih medija da političkim strankama i drugim organizacijama osiguraju pristup svojim programima.

Ustav navodi da je Vijeće za nacionalni radio i televiziju (NBC) jamac slobodnog izražavanja i javnog interesa.

Radi ostvarenja svojih zadaća NBC izdaje pravila o pitanjima kao što su procedure koje će onima kojima to pripada omogućiti da predstavljaju svoja stajališta, te raspodjela raspoloživog vremena za tu svrhu u javnom radiju i televiziji.

<http://www.krrit.gov.pl/stronykrrit/english.htm>

USTAV REPUBLIKE POLJSKE

/.../

Stavak IX.

ORGANI DRŽAVNE KONTROLE I ZAŠTITU PRAVA

/.../

Nacionalno vijeće za radio i televiziju

Članak 213.

1. Nacionalno vijeće za radio i televiziju štiti će slobodu govora, pravo informiranja kao i čuvati javni interes u pogledu emitiranja radijskih i televizijskih programa.
2. Nacionalno vijeće za radio i televiziju izdat će pravila i, u pojedinačnim slučajevima, usvojiti rezolucije.

Članak 214.

1. Članove Nacionalnog vijeća za radio i televiziju imenovat će Sejm, Senat i predsjednik Republike.
2. Članovi Nacionalnog vijeća za radio i televiziju ne smiju pripadati političkoj stranci, sindikatu ili obavljati javne djeelatnosti nekompatibilne s dignitetom funkcije.

<http://www.krrit.gov.pl/stronykrrit/english.htm>

ZAKON O RADIJU I TELEVIZIJI

Usvojen od strane Poljskog parlamenta 29. prosinca 1992.

(neslužbeni pročišćeni tekst, uključujući amandmane proglašene u službenom listu "Dziennik Ustaw": 1993., br.7., stavak 34.; 1995., broj 66., stavak 335. i broj 142., stavak 701; 1996., broj 106. stavak 496; 1997., broj 88, stavak 554. i broj 121., stavak 770.; 1999., broj 90., stavak 999., 2000., broj 29., stavak 356. i 358, broj 73. stavak 852.)

Poglavlje I. Opće odredbe

Članak 1.

1. Zadaci radijskih i televizijskih emisija bit će:

1) opskrbiti informacijama,

(...)

3a) provesti izobrazbu stanovništva,

(...)

Poglavlje III. Programski servisi radija i televizije

Članak 17.

(...)

5. Osim ograničenja iz stavka 6., programe i ostale emisije ne mogu sponzorirati:

1) političke stranke

(...)

6. Izvještavanje o sportskim događajima ne mogu sponzorirati tijela koja se spominje u stavak 5. točke 1.-3. i (...).

7. Sponzoriranje sljedećih programa bit će zabranjeno:

1) vijesti, s izuzetkom sportskih vijesti i vremenskih prognoza,

2) komentari o društvenim i političkim temama,

- 3) potrošački i praktični programi sa savjetima,
- 4) izborni programi ili programi neposredno povezani s izbornim kampanjama.

Poglavlje IV. Javni radio i televizija

Članak 23.

1. Organizacije javnog radija i televizije omogućit će političkim strankama da predstavljaju svoja stajališta o glavnim javnim pitanjima.
2. Odredba stavka 1. shodno će se primijeniti na nacionalne sindikate i udruge poslodavaca.
3. Nacionalno vijeće odredit će posebnim pravilom način provedbe obveza na koje upućuju stavci 1. i 2.

Članak 24.

1. Političkim strankama i drugim organizacijama koje sudjeluju u izborima za Sejm, Senat i lokalnu samoupravu pripadat će pravo da se njihovi izborni programi emitiraju na javnim radio i televizijskim postajama pod uvjetima određenim posebnim odredbama.

Odredba stavka 1. primjenjivat će se u tom smislu na izbore za predsjednika Republike Poljske.

b) Sljedeći izvaci iz Zakona o izborima za Sejm ilustriraju način na koji je uređena izborna kampanja. Članak 14. Zakona uključuje odredbe koje uređuju:

- *timing kampanje,*
- *trajanje kampanje,*
- *različite oblike koje kampanja može poprimiti,*
- *financiranje i modalitete za ostvarivanje izbornih prava.*

Javni su radio i televizija obvezni besplatno emitirati programe političkog sadržaja. Odredbe za kriterij i raspodjelu vremena sastavit

će izborna povjerenstva. Svi elektronički mediji moraju eventualno emitirati plaćene izborne programe.

Specifičan tretman propisan je za objavljivanje lažnih informacija. Ovdje je napravljena distinkcija između takve informacije uključene u stranački izborni materijal i onaj publiciran u medijima. Sva-ki se slučaj uređuje na drugačiji način.

http://www2.essex.ac.uk/elect/electjp/pl_I9193.htm

ZAKON O IZBORIMA ZA SEJM REPUBLIKE POLJSKE

Zakon od 28. svibnja 1993.

Poglavlje 14.: Izborna kampanja

Članak 133.

Izborna kampanja počet će na dan proglašenja Predsjedni-kove odluke o izborima i završiti 24 sata prije dana glasanja.

Članak 134.

Odredbe ovog Zakona neće se smatrati kršenjem dužnos-ti masovnih medija da tijekom izborne kampanje objavljuju pouzdane informacije o događajima i situacijama u zemlji i inozemstvu.

(...)

Članak 136.

Od dvanaestog dana prije izbora sve do završetka izbora bit će zabranjeno objavljivati rezultate predizbornih anketa (istraživanja javnog mnijenja) o mogućem ponašanju glasača i izbornim rezultatima, kao i rezultate izbornih anketa prove-denih na dan izbora.

(...)

Članak 139.

1. Ukoliko posteri, slogani, prospekti, objave ili drugi oblici izborne propagande i agitacije budu sadržavali lažne detalje i informacije, svaka spomenuta osoba imat će pravo na peticiju sudu vojvodstva radi:
 - 1) konfiskacije takvih materijala,
 - 2) zabrane objavljivanja takvih detalja i informacija,
 - 3) naloga da isprave informaciju,
 - 4) naredbe da se ispričaju oklevetanoj osobi,
 - 5) naloga da sudionik plati iznos od 20 milijuna zlota humanitarnoj instituciji,
 - 6) dosuđivanja satisfakcije u iznosu do 20 milijuna zlota.
2. Sud vojvodstva koji se sastoji od tri suca ispitat će pritužbu na koju iz stavka 1. u roku od 24 sata u izvanparničnom postupku. Sud može ispitati predmet u slučaju opravdane odsutnosti tužitelja ili sudionika u postupku, koji je o vremenu glavne rasprave bio obaviješten prema pravilima. Odluku kojom se okončava postupak sud će odmah dostaviti osobi iz stavka 1., izbornom povjerenstvu odgovarajuće izborne jedinice i osobi koja po dužnosti mora pratiti sudsku odluku. U roku od 24 sata protiv svake odluke suda vojvodstva može se podnijeti žalba žalbenom sudu, koji je dužan o njoj odlučiti u roku od 24 sata. Protiv odluke žalbenog suda nema pravnog lijeka i ta se odluka izvršava bez odgađanja
3. Lažni detalji ili informacije o izborima objavljene u medijima, koje se odnose na izbornu kampanju, mogu se ispraviti u roku 48 sati.
4. U vezi s ispravkom detalja ili informacijom objavljenom u novinskim izdanjima koja nisu dnevne novine sud će u roku od 48 sati utvrditi dnevne novine u kojima će se ispravak

objaviti, i to na trošak osobe koja je dužna ispraviti informaciju.

5. Ako osoba koja je obvezna objaviti ispravak ili osoba spomenuta u sudskoj odluci to odbije ili ne učini, sud će na zahtjev oštećene osobe objavljivanje ispravka provesti prisilnim putem, na trošak odgovorne osobe.
6. Odredbe članka 133. neće se primjenjivati na pitanja iz stavka 1. do 5.

Članak 140.

1. Bit će zabranjeno voditi izbornu kampanju na radnim mjestima i javnim institucijama na način i metodama koje narušavaju njihovo uobičajeno funkcioniranje.
2. Bit će zabranjeno voditi izbornu kampanju na područjima vojnih baza i ostalih jedinica podčinjenih Ministarstvu narodne obrane, kao i u civilnim obrambenim i policijskim jedinicama.

Članak 141.

Bit će zabranjeno organizirati marševe i demonstracije na dan izbora.

Članak 142.

1. Tijekom razdoblja između petnaestog dana prije izbora i završnog dana izborne kampanje Poljska televizija d.d. i Poljski radio d.d. (u nastavku: Poljska televizija i Poljski radio) emitirat će besplatno izborne programe koje su pripremili izborni odbori (election committees), u skladu s odredbama ovog zakona.
2. Izborni odbor imat će pravo emitirati svoje izborne programe bez naknade na:

- 1) svim nacionalnim kanalima - pod uvjetom da je registriralo nacionalnu listu kandidata za zastupnike u Sejm
- 2) regionalnim kanalima - pod uvjetom da je registriralo izbornu listu kandidata za zastupnike u Sejm u najmanje jednoj izornoj jedinici.
3. Ukupno trajanje vremena besplatnog emitiranja izbornih programa iznositi će:
 - 1) na nacionalnim kanalima - 15 sati za Poljsku televiziju i 30 sati za Poljski radio
 - 2) na regionalnim kanalima - 10 sati za Poljsku televiziju i 15 sati za Poljski radio.
4. Uprave kompanija iz stavka 1., uzimajući u obzir mišljenje odgovarajućeg programskog vijeća, utvrditi će:
 - 1) duljinu vremena dodijeljenog za emitiranje besplatnih izbornih programa na svakom od nacionalnih i regionalnih kanala,
 - 2) prikaz vremenskih dionica na koje upućuje stavak 1. tijekom razdoblja između petnaestog dana prije izbora i dana svršetka izborne kampanje.

Informacija o spomenutim odlukama bit će objavljena o obliku priopćenja u dnevnim novinama s velikom nakladom na nacionalnoj razini ne kasnije od tridesetog dana prije dana izbora.

Članak 143.

1. Osobe odgovorne za upravljanje produkcijom na odgovarajućem radiju i televiziji na nacionalnoj razini odlučiti će o dodjeljivanju besplatnog vremena za emitiranje izbornih programa izbornih odbora, na koje upućuje članak 142. stavak 2. točka 1., dijeleći to dodijeljeno vrijeme na jedna-

ke dijelove između izbornih odbora kojima to pravo pripada, a na temelju informacija koje je dostavilo Nacionalno izborno povjerenstvo (National Electoral Commission) u vezi s registriranim listama kandidata za zastupnike u Sejmu.

Osobe odgovorne za upravljanje produkcijom programa utvrdit će redoslijed emitiranja izbornih programa za svaki dan ne kasnije od osamnaestog dana prije dana izbora, na što upućuje stavak 1., i to nasumičnim odabirom u nazočnosti predstavnika izbornih odbora kojima to pravo pripada.

Članak 144.

1. Direktori lokalnih podružnica Poljske televizije i uprave regionalnih radijskih kompanija dodijelit će vrijeme za besplatno emitiranje izbornih programa izbornih odbora iz članka 142. stavak 1. točka 2., dijeleći takve vremenske blokove onim izbornim odborima koji na to imaju pravo, proporcionalno broju izbornih lista kandidata za zastupnike u Sejm koji su kod njih registrirani, na temelju informacije o registriranim izbornim listama dostavljenima od strane teritorijalnih izbornih povjerenstava nadležnih za područje koje pokriva taj regionalni kanal.
2. Odredbe članka 143. stavka 2. primjenjivat će se shodno.

Članak 145.

1. Bez obzira na vrijeme dodijeljeno za emitiranje besplatnih izbornih programa, svaki izborni odbor može između petnaestog dana prije izbora i dana svršetka izborne kampanje emitirati plaćeni program putem javnog i ne-javnog radija i televizije. Ukupno vrijeme plaćenih programa ne može biti veće od 15% ukupnog vremena dodijeljenog

svakom pojedinom izbornom odboru za njegovu besplatnu emisiju ili izborne programe .

2. Radio i televizija neće odbiti emitirati plaćene izborne programe iz stavka 1.
3. Naknada za emitiranje izbornih programa iz stavka 1. ne može biti veća od 50% naknade koja se naplaćuju za reklame i bit će ista za svakog korisnika, a utvrđena cjenikom na snazi na dan proglašenja izbora.
4. Pravila koja se odnose na promidžbenu djelatnost u televizijskim i radijskim emisijama predmet su odredbe stavka 5., a primjenjivat će se na programe iz stavka 1.
5. Vrijeme predviđeno za emitiranje izbornih programa neće podlijeći vremenskim ograničenjima za reklame, utvrđenima drugim propisima.

Članak 146.

Predstavnik izbornog odbora može protiv odluka iz članka 143. stavak 1. i članka 144. stavak 1. uputiti priziv Nacionalnom izbornom povjerenstvu u roku 48 sati nakon objavljivanja. Protiv odluke Nacionalnog izbornog povjerenstva nema pravnog lijeka.

Članak 147.

Izborne informacije, priopćenja, prizivi i slogani objavljeni u tisku (u tiskanom obliku na televiziji ili radiju) na račun izbornog odbora, političke stranke ili druge društvene organizacije koja podupire liste kandidata za zastupnike u Sejmu, ili na račun samih kandidata, sadržavat će obavijest o tome tko ih plaća i ispunit će odredbe predviđene u članku 137. stavku 1.

Članak 148.

Pitanja koja se odnose na provođenje izborne kampanju na televiziji i radiju, a koja nisu predmet odredbi ovog zakona, rješavat će se odredbama zakona od 29. prosinca 1992. o radiju i televiziji (Revija za pravo 1993., broj 7., točka 34.).

Ostvarivanje prava prema ovom zakonu ne utječe na pravo oštećenih strana da protiv osoba čije su radnje ili propusti tijekom kampanje kršili njihova osobna ili vlasnička prava pokrene postupak prema odredbama drugih zakona, uključujući Kazneni zakon, Građanski zakonik i Zakon o medijima.

Poglavlje 15. Financiranje izbora**Članak 150.**

1. Izdaci koji se odnose na organizaciju pripreme i vođenja izbora bit će pokriveni iz državnog proračuna.
2. Državni proračun pokrit će izdatke koji se odnose na:
 - 1) dužnosti Nacionalnog izbornog povjerenstva i Nacionalnog izbornog ureda kao što to predviđa statut;
 - 2) dužnosti izbornih povjerenstava podređene razine i osiguranje usluga od strane organa i organizacijskih jedinica dodijeljenih za te svrhe
 - 3) izborne dužnosti glavnih organa državne administracije, podređenih središnjih ureda i organizacijskih jedinica, kao i drugih državnih tijela;
 - 4) izborne dužnosti užih teritorijalnih jedinica;
 - 5) besplatno emitiranje izbornih programa izbornih odbora na Poljskoj televiziji i Poljskom radiju prema odredbama članka 142.;
 - 6) pravo izbornih odbora da dobiju subvencije u odnosu na troškove izborne kampanje, prema odredbama članka 155.

3. Izvješće o izdacima pokrivenima iz državnog proračuna, spomenutima u stavku 3., objavit će Nacionalno izborno povjerenstvo u roku 5 mjeseci nakon dana izbora.
4. Svake će godine državni proračun osigurati financijska sredstva za rad Nacionalnog izbornog povjerenstva, Nacionalnoj izbornog ureda i izbornih ureda vojvodstva, te održavanje i ažuriranje stalnog registra glasača po užim teritorijalnim zajednicama od strane upravitelja zajednice ili gradonačelnika (predsjednici gradova).
5. Pravila financijskog planiranja izdataka spomenutih u stavcima 2. i 4. i njihovo izvršenje odredit će se proračunskim odredbama.

Članak 151.

Izdaci izbornih odbora u vezi izbora podmirit će se iz njihovih vlastitih resursa.

Članak 152.

1. Izborni odbori mogu organizirati prikupljanje sredstava u izborne svrhe, na način i u skladu s pravila utvrđenima propisima o prikupljanju javnih sredstava.
2. Nije potrebna dozvola za organiziranje javnog prikupljanja sredstava.

Članak 153.

1. Izborni odbori ne mogu za izborne svrhe prihvatiti sredstva koja potječu iz:
 - 1) državnog proračuna, uz izuzetak slučajeva iz članka 155.;
 - 2) državnih organizacijskih jedinica;
 - 3) proračuna jedinica lokalne samouprave, općinskih

saveza i ostalih općinskih pravnih osoba i vijeća samouprave;

- 4) poduzeća u državnom vlasništvu, kao i gospodarskih subjekata u kojima sudjeluju državna riznica, jedinice lokalne samouprave, općinski savezi i ostale općinske pravne osobe;
 - 5) od subjekata koji primaju subvencije od državne riznice;
 - 6) od stranca, u smislu odredaba zakona o deviznom poslovanju.
2. Odredbe stavka 1. shodno će se primjenjivati na nenovčanu imovinu.

Članak 154.

1. Financiranje sudjelovanja izbornih odbora u izborima bit će javno.
2. Svaki izborni odbor čija je lista registrirana u izornoj jedinici, sastavit će financijsko izvješće o izvorima primljenih sredstava, a osobito svim dobivenim bankovnim kreditima, uvjetima kredita i o donacijama koje premašuju iznos ekvivalentan desetostrukoj prosječnoj mjesečnoj plaći u šest glavnih sektora materijalne proizvodnje, kao i o izdacima za izborne svrhe.
3. Nacionalno izorno povjerenstvo, u suglasnosti s ministrom financija, utvrdit će primjerak takvog financijskog izvješća i detaljan opseg informacija koje treba sadržavati.
4. Financijska izvješća će se objavljivati u dnevnim novinama s nacionalnom distribucijom, putem izbornih odbora u roku 3 mjeseca od dana izbora. Izborni će odbor pisano izvijestiti Nacionalno izorno povjerenstvo o objavljivanju tog izvješća.

5. Predstavnici izbornih odbora sastavljenih od strane glasača zadržat će dokumente o financiranju izborne kampanje 12 mjeseci nakon dana izbora.

Članak 155.

1. Izborni odbor koji ispuni uvjete iz članka 154. stavak 2. i 4. imat će pravo primiti subvencije iz državnog proračuna za izdatke u izornoj kampanji proporcionalno broju zastupnika Sejma s lista tog izbornog odbora.
2. Ukupan iznos subvencija bit će utvrđen na 20% od sume izdataka izdvojenom u državnom proračunu za troškove organizacije, priprema i provođenje izbora.
3. Subvencija za izborni odbor bit će izračunata dijeljenjem ukupnog broja subvencija iz stavka 2. sa 560., i množenjem toga broja s brojem izabranih zastupnika u Sejm s lista tog izbornog odbora.
4. Transfer subvencije na bankovni račun koji je naznačio izborni odbor izvršit će ministar financija na temelju procijenjenih izdataka iz stavka 2. i informacija Nacionalnog izbornog povjerenstva o tim izbornim odborima koji imaju pravo dobiti subvencije, kao i o broja zastupnika Sejma izabranih s lista tih izbornih odbora.

Članak 156.

U slučaju da sredstva dobivena u svrhu izborne kampanje, uključujući sve dobivene subvencije iz članka 155. stavak 1., premašuju izdatke, predstavnik izbornog odbora sastavljenog od glasača će upotrijebiti taj višak sredstava za javno korisne svrhe. Informacija o toj činjenici bit će objavljena u dnevnim novinama s nacionalnom distribucijom ne kasnije od 9 mjeseci nakon dana izbora i bit će dostavljena Nacionalnom izbornom povjerenstvu.

Regulator - Nacionalno vijeće za radio i televiziju

Regulator određuje kriterije i modalitete za ostvarivanje prava pristupa javnim elektroničkim medijima. Tu su uključena dva propisa. Prvi utvrđuje kriterije kojima se osigurava neposredan pristup političkih i drugih organizacija medijima. Tijela nadležna za dodjeljivanje besplatnog vremena emitiranja također su navedena. Drugi propis se odnosi na izbore lokalnih vlasti, kampanje i prava kandidata na pristup medijima. On utvrđuje formulu i kriterije po kojem će se odlučivati.

<http://www.krrit.gov.pl/stronykrrit/angielska/14a.doc>

Službeni list "Dziennik Ustaw" od 2001., broj 124. stavak 1360

Propisi Nacionalnog vijeća za radio i televiziju

od 18. rujna 2001.

(Izvaci)

U vezi s procedurom koja se odnosi na prezentaciju stajališta političkih stranaka, sindikata i udruga poslodavaca na javnom radiju i televiziji o ključnim javnim pitanjima,

A prema članku 23. stavak 3. Zakona o elektroničkim medijima od 29. prosinca 1992. (Službeni list «Dziennik Ustaw», 2001., broj 101, točka 1114) određuje se sljedeće:

§ 1. 1. Javni radio i televizija će pouzdano predstaviti, analizirati i raspraviti stajališta političkih stranaka, nacionalnih organizacija sindikata i udruga poslodavaca o ključnim javnim pitanjima.

2. Javni radio i televizija će ispuniti obvezu iz točke 1. na način koji će omogućiti predstavljanje različitih stajališta.
3. Organizacije javnog radija i televizije koje prenose nacionalni program informirat će o radu viših organa političkih stranaka, nacionalnih organizacija sindikata i udruga poslodavaca o ključnim javnim pitanjima.

§ 2.1. Poljska televizija *Telewizja Polska S.A.* i poljski radio *Polskie Radio S.A.* proizvodit će i prenositi programe koji će političkim strankama omogućiti da izlažu stajališta o ključnim javnim pitanjima.

2. Navedeni programi će trajati najmanje 45 minuta i bit će emitirani na Kanalu I Poljske televizije i Poljskog radija jednom tjedno, između 16 i 23 sata.
3. Upravni odbori poljske televizije *Telewizja Polska S.A.* i poljskog radija *Polskie Radio S.A.* podijelit će vrijeme emitiranja u pojedinim programima političkim strankama koje na to imaju pravo proporcionalno broju glasova koje su dobili na parlamentarnim izborima.
4. Pravo na sudjelovanje u programu imat će političke stranke koje:
 - 1) sastave neovisni izborni odbor i čije su područne liste kandidata za parlamentarne zastupnike na nacionalnoj razini sakupile najmanje 3% važećih glasova
 - 2) sudjeluju u izornoj koaliciji čije su područne liste kandidata za parlamentarne zastupnike na nacionalnoj razini sakupile najmanje 6% važećih glasova na parlamentarnim izborima održanima 23. rujna 2001.
5. Termini emitiranja dodijeljeni političkim strankama na koje upućuje stavak 4. točka 2. dodijelit će se izornoj koaliciji. Termin emitiranja dodijeljen izornoj koaliciji može se koristiti:
 - 1) zajedno od strane političkih stranaka koje čine koaliciju, koju u programu predstavlja jedan ili više zajedničkih predstavnika,
 - 2) tako da sve političke stranke koja čini koaliciju nastupaju samostalno, u omjerima propisanim u sporazumu o osnivanju koalicije radi podjele dotacije iz članka 28. Zakona

datiranog 27. lipnja 1997. o političkim strankama (službeni list "Dz.U." od 2001. br 79., stavak 857.).

6. Odluku o načinu korištenja prijenosa iz stavka 5. donijet će statutarna upravljačka tijela političkih stranaka. Upravljačka tijela stranaka će izvijestiti Upravni odbor poljske televizije *Telewizja Polska S.A.* i poljskog radija *Polskie Radio S.A.* o promjenama u korištenju prijenosa jedan mjesec ranije.
7. Emitiranje termina dodijeljenog političkim strankama koje su se nakon izbora održanih 23. rujna 2001. spojile bit će dodijeljeno stranci koja je nastala kao rezultat toga spajanja.
8. Korištenje termina prijenosa bit će posebno objavljeno za svaki kalendarski mjesec.
9. Poljska televizija *Telewizja Polska S.A.* i poljski radio *Polskie Radio S.A.* proizvodit će programe u dogovoru s ovlaštenim predstavnicima političkih stranaka, na što upućuje stavak 4. U slučaju zajedničkog korištenja termina od strane političkih stranaka, na što upućuje stavak 4. točka 2., te će stranke izabrati zajedničkog predstavnika.

§3. Poljska televizija *Telewizja Polska S.A.* i poljski radio *Polskie Radio S.A.* proizvest će i emitirati periodični program o aktualnim događajima posvećenima političkim zbivanjima u zemlji.

§ 4. Poljska televizija *Telewizja Polska S.A.* i poljski radio *Polskie Radio S.A.* osigurat će aktualnu informaciju o radu parlamenta (Sejma) i Senata u programskom obliku o kojem će odlučiti u dogovoru s predsjedništvom parlamenta (Sejma) i Senata.

§ 5. 1. Odredbe ovih pravila ne utječu na obveze emitiranja izbornih programa omogućenih posebnim odredbama za

političke stranke ili ostale organizacije koje sudjeluju u izborima za parlament (Sejm), Senat, Ured predsjednika Republike Poljske i teritorijalne samouprave.

2. Tijekom izborne kampanje koja prethodi izborima, na što upućuje stavak 1., organizacije javnog radija i televizije bit će obvezne pripremiti odvojene programe koji će političkim strankama omogućiti da predstavljaju svoja stajališta.
3. Programi iz članka 2. neće biti emitirani tijekom razdoblja prijenosa izbornih emisija.

§ 6. Nacionalno Vijeće za radio i televiziju u suradnji s kompetentnim programskim vijećima periodično će procijeniti ispunjenje ovim pravilima utvrđenih obveza organizacija javnog radija i televizije.

§ 7. Pravila Nacionalnog vijeća za radio i televiziju od 13. svibnja 1994. o postupcima prezentacije stajališta političkih stranaka, sindikata i udruga poslodavaca javnih radija i televizije u svezi ključnih javnih pitanja (službeni list "Dz.U." br.74., stavak 335. od 1996., broj 10. stavak 59. od 1977., broj 9., stavak 50. od 1998., broj 25., stavak 146.) prestat će važiti.

§ 8. Pravila će stupiti na snagu u roku četrnaest dana od dane objavljivanja.

Predsjednik Nacionalnog vijeća za radio i televiziju Juliusz Braun.

<http://www.krrit.gov.pl/stronykrrit/angielska/9a.doc>

Službeni list "Dziennik Ustaw" od 1998, broj 118. stavak 769.

PRAVILA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RADIO I TELEVIZIJU

od 1. rujna 1998.

U vezi s postupcima podjele vremena emitiranja, pripreme, emitiranja i informiranja o vremenu emitiranja prije izbora za vijeća četvrti, regija i vojvodstava.

(Službeni list "Dz.U." od 10. rujna 1998.)

Prema članku 77. stavku 3. Zakona od 16. srpnja 1998. u svezi izbornih zakona za vijeća četvrti, regije i vojvodstva (Službeni list "Dziennik Ustaw", broj 95. stavak 602.), ovim se naređuje sljedeće:

§ 1. Tijekom razdoblja od petnaestog dana prije dana izbora sve do kraja izborne kampanje izborni programi besplatno će se emitirati na regionalnim i nacionalnim kanalima poljske televizije *Telewizja Polska-Spolka Akcyjna* (u nastavku: *Telewizja Polska*) i regionalnim programima koji se emitiraju putem regionalnih javnih radijskih i televizijskih kompanija (u nastavku: regionalne kompanije za radio i televiziju), te na nacionalnim programima poljskog radija *Polskie Radio-Spolka Akcyjna* (u nastavku: *Polski Radio*).

§ 2.1. Za potrebe emitiranja izbornih programa utvrđena su područja emitiranja regionalnih programa na poljskoj televiziji - *Telewizja Polska* - prema privitku 1., i područja emitiranja regionalnih programa putem samostalnih regionalnih radija i televizija u privitku 2.

2. Na zahtjev zainteresiranih izbornih povjerenstava za emitiranje programe u izbornim okruzima smještenim na granicama područja opisanog u dodacima navedenim u stavku 1, Nacionalno vijeće za elektroničke medije može do-

pustiti emitiranje izbornih programa iz susjednih područja ukoliko je to opravdano boljom kakvoćom recepcije programa.

§ 3. Odbor direktora poljske televizije -*Telewizja Polska* - i poljskog radija -*Polskie Radio* - podijelit će ukupno vrijeme emitiranja među svim nacionalnim postajama unutar limita ukupnog vremena dodijeljenog nacionalnim postajama za emitiranje besplatnih izbornih programa.

§ 4. 1. Ovlašteni predstavnici izbornih odbora prezentirat će zahtjeve za besplatno vrijeme emitiranja nadležnim tijelima radio i televizija opisanima u &7 i &8 ne kasnije od 22 dana prije dana izbora.

2. Zahtjevi koji su spomenuti u točki 1. moraju sadržavati:

- 1) naziv izbornog odbora koje ima pravo na besplatno emitiranje izbornih programa,
- 2) ime, prezime i adresu osobe koju je izborni odbor ovlastio za zastupanje u pitanjima povezanim s besplatnim emitiranjem izbornih programa, takozvani "ovlašteni predstavnik".
- 3) popis izbornih jedinica s popisom kandidata za vijeće četvrti, regije i vojvodstva, i pripadajućim emitiranjima.

3. Peticiji se prilažu:

- 1) kopije protokola za registraciju lista kandidata navedenih u zahtjevu,
- 2) dokument izbornog odbora kojim se opunomoćuje ovlašteni predstavnik izbornog odbora za izborne programe.

§ 5. 1. Izborni odbori koji imaju pravo emitirati na istom kanalu mogu podnijeti zajedničke zahtjeve za dobivanje licence za emitiranje.

2. U slučaju zajedničkih zahtjeva za licencu za emitiranje, prezentiranu od strane dva ili više izbornih odbora, dodijeljeno vrijeme emitiranja bit će ustupljeno kao zbroj pojedinačnog vremena emitiranja svakog odbora.
3. Odbori koja podnesu zajednički zahtjev za licencu za emitiranje dužni su imenovati jednog zajedničkog ovlaštenog predstavnika.

§ 6. Prije raspodjele vremena emitiranja nadležna tijela radijskih i televizijskih kompanija spomenutih u &7. i &8. sazivat će sastanke nadležnih predstavnika kako bi ih opskrbili informacijom o predloženom provizornom rasporedu vremena emitiranja izbornog programa i izvukli brojeve redoslijeda emitiranja izbornog programa.

§ 7. Direktori odjela unutar poljske televizije *Telewizja Polska* i predsjednici uprava direktora regionalnih kompanija radija i televizije dodijelit će vrijeme emitiranja na regionalnim kanalima proporcionalno broju registriranih lista kandidata u području emitiranja danog programa.

§ 8. Predsjednici upravnih vijeća poljske televizije *Televizja Polska* i poljskog radija *Polskie Radio* dodijelit će vrijeme emitiranja izbornim odborima koji imaju pravo na emitiranje izbornih programa na nacionalnim postajama proporcionalno broju lista kandidata koji su registrirali ti odbori u izborima za vijeća voJVodstava.

§ 9. Nakon što su razmotrili zahtjeve ovlaštenih predstavnika, ne kasnije od 19 dana prije dana izbora, nadležna tijela radija i televizije spomenuta u &7. i &8. utvrdit će pravila i osigurati ovlaštenim predstavnicima pisanu informaciju o:

- 1) vremenu emitiranja dodijeljenom izbornom odboru.
- 2) datumima emitiranja izbornih programa izbornog odbora,

- 3) datumima i vremenu registracije izbornih programa,
- 4) tehničkim uvjetima kojima samostalno pripremljeni materijali s izbornim programima moraju udovoljiti.

§ 10. Materijali za izborne programe koje je izborni odbor samostalno pripremio moraju biti dostavljeni radijskoj/televizijskoj televizijskoj postaji najkasnije 24 sata prije termina emitiranja.

§ 11. Izborni programi bit će emitirani u blokovima u kojima je redoslijed emitiranja izbornih programa pojedinačnih odbora utvrđen ždrijebanjem, kao što je spomenuto u &6., uz učešće ovlaštenih predstavnika.

§ 12. 1. Radijska odnosno televizijska postaja od koje je zatraženo da emitira izborne programe jamči besplatnu registraciju prezentacija predstavnika izbornog odbora, kandidata za članstvo u vijećima, ili druge informacije koje je pripremio izborni odbor u studiju televizijske postaje.

2. Radijske i televizijske postaje jamče mogućnost korištenja studija radi snimanja programa u trajanju tri puta duljem od očekivanog trajanja emisije o kojoj se radi.

§ 13. Radijske i televizijske postaje od kojih se zahtijeva da emitiraju izborne programe najaviti će ih najmanje dva puta u svojim programskim shemama. One će objaviti informaciju o emisiji dnevnih blokova izbornih programa u dnevnom programu objavljivanja kao i kroz tiskane medije uobičajeni način informiranja o sadržaju programa.

14. Pravila će stupiti na snagu po objavi.

4.2 Litva

Zakonodavni okvir

Odabir isječka iz zakona o izboru općinskih savjetnika uključen je u ovo poglavlje jer se usredotočuje na prava kandidata da vode izbornu kampanju. Ta prava uključuju:

uporabu masovnih medija

pravo odgovora na komentare

pravo odgovora na informacije koje kompromitiraju kandidata i pitanje financiranje kampanja.

Kandidati moraju uživati jednaka prava na besplatan i/ili plaćen pristup medijima. Kako bi se olakšalo nadležnim tijelima ograničavanje plaćenih troškove političke promidžbe, izdaci se uređuju kroz stvaranje posebnih izbornih računa. Oni su potrebni kako bi se javnim vlastima omogućili nadzor i kontrola nad financiranja kampanje. Zakon se, također, odnosi i na negativnu ili "kompromitirajuću" promidžbu i utvrđuje pravo napadnutog kandidata da odgovori na osnovu i u skladu sa definiranim pravilima i procedurama.

<http://www3.lrs.lt/cgi-bin/preps2?Condition1=189258>

Službeni prijevod

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izborima za općinska vijeća

7.srpnja 1994.,br. I-532

(Novo izdanje do 19. listopada 1999,br. VIII-1369, (kao što je dopunjeno 19. rujna 2002. u br. IX-1080)

/Isječci/

ŠESTO POGLAVLJE

ZAJAMČENA PRAVA KANDIDATA ZA VIJEĆNIKA

Članak 43. Pravo kandidata za vijećnika da govore na sastancima i da koriste masovne medije

1. Nakon početka izborne kampanje kandidati za vijećnike imat će jednako pravo da govore na skupovima birača ili bilo kakvim drugim skupovima, okupljanjima, konferencijama, kao i putem državnih i općinskih masovnih medija, i da javno objave svoj izborni program ili izborni program stranke, odnosno političke organizacije koja ga je nominirala kao kandidata.
2. Čelnici tijela državne vlasti i vladinih institucija, kao i čelnici lokalnih vlasti moraju pomoći kandidatima za vijećnika da organiziraju sastanke s biračima, te da dobiju potrebne informacije, uz izuzetak informacija koje se, sukladno zakonima Republike Litve i uredbama Vlade, smatraju povjerljivim.

Članak 44. Kaznena odgovornost za kršenje zakona

Osobe koje spriječe silom, obmanom, prijetnjom, mitom ili na drugi način glasače u korištenju prava da biraju ili da budu birani u vijeća, i da organiziraju kampanje, kao i članovi izbornih odbora i drugi službenici koji falsificiraju izborne dokumente, lažno izbroje glasove, povrijede tajnost glasanja ili na drugi način prekrše ovaj zakon, smatrat će se kazneno odgovornima prema zakonima Republike Litve. Sudski postupak pokrenut će se i protiv osoba koje objave ili na drugi način pronesu lažne podatke o kandidatu za vijećnika ili ga spriječe da se sastane s biračima.

Članak 45. Pravo kandidata za vijećnika da bude oslobođen radnih ili službenih obveza tijekom razdoblja izborne kampanje

Na vlastiti zahtjev kandidat za vijećnika može biti oslobođen radnih obveza ili drugih službenih obveza u razdoblju organiziranja i održavanja izbora, ali ne dulje od 14 dana.

Članak 46. Imunitet kandidata za vijećnika

Bez pristanka Središnjeg izbornog odbora tijekom izborne kampanje kao i do prvog zasjedanja novoizabranog vijeća kandidat za vijećnika ne može biti kažnjen, uhićen, niti mu se mogu sudski nametnuti administrativne kazne za radnje učinjene tijekom izborne kampanje.

**SEDMO POGLAVLJE
IZBORNA KAMPANJA****Članak 47. Temeljna prava u izbornoj kampanji**

1. Uvjeti propisani ovim zakonom za početak kampanje bit će osigurani za stranke, političke organizacije i kandidate od dana početka izborne kampanje.
2. Kampanja se može voditi u bilo kojem obliku ili na bilo kakav način, pod uvjetom da nije u suprotnosti s Ustavom i zakonima Republike Litve.

Članak 48. Uvjeti i procedure za uporabu masovnih medija

1. Organizacijama koje su predale liste kandidata za izbore jamči se pravo besplatnog korištenja državnih i općinskih masovnih medija. Pravila pripreme programa namijenjenih za izbornu kampanju, njihovo stvarno trajanje i vrijeme u programima nacionalne Radio i televizije Litve ut-

vrđit će Središnji izborni odbor u suradnji s upravom Nacionalnog radija i televizije Litve. Ono će biti raspodijeljeno na takav način da se očuvaju načela jednakosti organizacija koje su podnijele liste kandidata, kao i samih lista kandidata. Svakoј organizaciji koja podnosi listu kandidata bit će dodijeljeno ne manje od 20 minuta radijskog i televizijskog vremena, a dodatno će vrijeme biti dodijeljeno razmjerno broju podnesenih kandidacijskih lista.

2. Stvarno vrijeme i trajanje općinskih radijskih i televizijskih programa namijenjenih za izbornu kampanju utvrdit će izborni odbor u izornoј jedinici u suradnji s upravom radija i televizije i bit će raspodijeljeni na takav način da se očuvaju načela jednakosti kandidacijskih lista.
3. Izborni odbor u izornoј jedinici objavit će, na način kojeg utvrdi Središnji izborni odbor, izborni program liste kandidata unutar roka od 20 dana nakon što je program dostavljen. Izborni programi kandidacijskih lista neće se oglašavati na dan glasovanja i tijekom razdoblja zabrane provođenja izborne kampanje.
4. Kampanja u komercijalnim masovnim medijima bit će ograničena samo visinom posebnih izbornih računa.
5. Sve sporove u vezi s izbornom kampanjom rješavat će Središnji izborni odbor u skladu s temeljnim načelima utvrđenim ovim Zakonom.

Članak 49. Publiciranje materijala koji kompromitira kandidata za vijećnika i suprotstavljeno mišljenje kandidata

1. Ukoliko tijekom izborne kampanje masovni mediji objave neki materijal koji kompromitira kandidata za vijećnika (takvi se podaci mogu objaviti najkasnije do: u masovnim medijima koja izlaze više od tri puta tjedno - 5 dana prije

izbora, u ostalim masovnim medijima - 10 dana prije izbora, ali u svim slučajevima materijal koji kompromitira kandidata može biti objavljen najkasnije u izdanju/broju koje prethodi posljednjem izdanju/broju masovnog medija prije izbora), moraju kandidatu pružiti mogućnost izražavanja protivnog mišljenja (demantija), koje se sastoji od kratkog prikaza objavljenog kompromitirajućeg materijala i kandidatova odgovora. To protivno mišljenje (demanti) u pravilu ne može biti više od tri puta duže od kompromitirajućeg materijala. Sredstva masovne komunikacije moraju objaviti protivno mišljenje (demanti) kandidata unutar razdoblja od 7 dana nakon što je ono izraženo, ali najkasnije do 2 dana preostalih za dopuštena za izbornu kampanju. Ukoliko sredstvo masovne komunikacije samo ne može objaviti kandidatovo protivno mišljenje (demanti) u roku utvrđenim ovim Zakonom, ono to mora učiniti na vlastiti trošak u drugim masovnim medijima.

2. Materijal koji ima za cilj utjecati na glasače da ne glasuju za pojedinog kandidata i koji sadrži informacije koje kandidata predstavljaju u negativnom svjetlu smatrat će se materijalom koji kompromitira kandidata. Negativno mišljenje o nekom kandidatu objavljeno u masovnim medijima (za razliku od informacije, kriterij istinitosti neće se primjenjivati na mišljenje), neće se smatrati kompromitirajućim materijalom i kandidat neće imati pravo zahtijevati objavljivanje protivnog mišljenja. neće davati pravo kandidatu da zahtijeva objavljivanje protivnog mišljenja. Zahtjev kandidata da se objavi protivno mišljenje može se odbiti i kad: se objavljeni materijal ne odnosi na njega osobno; objavljeni materijal o njemu nije kompromitirajući; kad je kompromitirajući materijal o kandidatu objavio on sam ili

- drugi kandidat koji je nominiran na istoj listi kandidata, ili kojeg je nominirala ista stranka, odnosno politička organizacija; kad materijal ne sadrži informacije koje se odnose na kandidata i kad je kandidat već iskoristio pravo na protivno mišljenje (demanti).
3. Ukoliko je kandidat propisno dostavio protivno mišljenje sredstvu masovnog komuniciranja, ali ono nije objavljeno, to će mišljenje odlukom Središnjeg izbornog odbora biti emitirano na Nacionalnom radiju i televiziji Litve i bit će plaćeno prema cjeniku za promidžbene poruke. U tom će slučaju sredstvo masovnog komuniciranja morati platiti Središnjem izbornom odboru dvostruki iznos troškova emitiranja.
 4. Ukoliko je kompromitirajući materijal o kandidatu objavljen tijekom razdoblja kada ne može biti objavljen prema ovom Zakonu, odlukom Središnjeg izbornog odbora kandidatovo protivno mišljenje bit će emitirano na nacionalnom radiju ili televiziji i bit će plaćeno prema cjeniku za promidžbene poruke. U tom slučaju sredstvo masovnog komuniciranja mora platiti Središnjem izbornom odboru trostruki iznos troškova emitiranja.
 5. Ni u kojem slučaju protivno mišljenje neće biti objavljeno tijekom razdoblja zabrane provođenja izborne kampanje. Objavljivanje protivnog mišljenja neće izuzeti sredstvo masovne komunikacije od odgovornosti prema zakonima Republike Litve.
 6. Kad je protivno mišljenje kandidata objavljeno odlukom Središnjeg izbornog odbora, trošak objavljivanja utvrđen ovim Zakonom bit će naplaćen, bez pribjegavanja sudskoj tužbi, od sredstva masovne komunikacije koje je objavilo materijal koji kompromitira kandidata tijekom zabranjenog

razdoblja, ili koje nije objavilo kandidatovo protivno mišljenje na vrijeme.

Članak 50. Objavljivanje materijala koji kompromitira stranku, odnosno političku organizaciju koja je nominirala listu kandidata i protivno mišljenje

1. Ukoliko tijekom izborne kampanje masovni mediji objave materijal koji kompromitira stranku, odnosno političku organizaciju koja je nominirala listu kandidata (takvi se podaci mogu objaviti najkasnije do: u sredstvima masovnog komuniciranja koja izlaze češće od tri puta tjedno - 5 dana prije izbora, u drugim masovnim medijima – 10 dana prije izbora, ali u svakom slučaju materijal koji kompromitira stranku, odnosno političku organizaciju koja je nominirala listu kandidata može se objaviti najkasnije do predzadnjeg izdanja/broja sredstva masovne komunikacije prije izbora) oni moraju omogućiti stranci, odnosno političkoj organizaciji, ili jednom od ogranaka stranke, odnosno političke organizacije izražavanje protivnog mišljenja. Protivno mišljenje sastojat će se od kratkog prikaza objavljenog kompromitirajućeg materijala i odgovora stranke. To protivno mišljenje u pravilu ne može biti više od tri puta duže od kompromitirajućeg materijala. Sredstvo masovne komunikacije mora objaviti protivno mišljenje u roku od 7 dana od dana kad je ono izraženo, ali najkasnije dva dana prije nego što na snagu stupi zabrana provođenja kampanje. Ukoliko sredstvo masovne komunikacije ne može samo objaviti protivno mišljenje u roku utvrđenom ovim Zakonom, mora o svom trošku urediti objavljivanje tog mišljenja u drugom sredstvu masovnog komuniciranja.

2. Materijal koji ima za cilj utjecati na glasače da ne glasuju za kandidate koje je nominirala određena stranka, odnosno politička organizacija i koji stranku, odnosno političku organizaciju (njezine ogranke ili podružnice) prikazuje u negativnom svjetlu smatrat će se kompromitirajućim materijalom. Mišljenje, uključujući i negativno mišljenje, o stranci, odnosno političkoj organizaciji koje je objavljeno u masovnim medijima (za razliku od vijesti, kriterij istine neće se primjenjivati na mišljenje), neće se smatrati kompromitirajućim materijalom i neće davati pravo stranci, odnosno političkoj organizaciji da zahtijeva objavu protivnog mišljenja. Zahtjev da se objavi suprotstavljeno mišljenje može biti odbijen i u slučajevima: kada se objavljeni materijal ne odnosi na stranku, odnosno političku organizaciju; kad politički materijal nije kompromitirajući; kad je kompromitirajući materijal o stranci, odnosno političkoj organizaciji objavio kandidat kojeg je nominirala stranka, odnosno politička organizacija; kad materijal ne sadrži informacije koje karakteriziraju stranku, odnosno političku organizaciju i kad je stranka, odnosno politička organizacija već iskoristila pravo na protivno mišljenje (demanti).
3. Stranka, odnosno politička organizacija dostavit će protivno mišljenje sredstvu javnog komuniciranja posredstvom svojeg predstavnika za izbore u Središnjem izbornom odboru ili svog predstavnika za izbore u izbornom odboru u izbornoj jedinici. U slučaju da je predstavnik za izbore predao protivno mišljenje sredstvu masovne komunikacije u zakonom propisanim rokovima, ali ono nije objavljeno, to će se mišljenje emitirati, po odluci Središnjeg izbornog odbora, na Nacionalnom radiju ili Televiziji Litve i platit će se po cjeniku za promidžbene poruke. U tom slučaju

sredstvo masovnog komuniciranja mora platiti Središnjem izbornom odboru dvostruki iznos isplaćen za troškova emitiranja.

4. Ukoliko je kompromitirajući materijal objavljen tijekom razdoblja kada njegovo objavljivanje nije dopušteno prema ovom Zakonu, kandidatovo protivno mišljenje bit će odlukom Središnjeg izbornog odbora emitirano na Nacionalnom radiju i televiziji Litve i bit će naplaćeno po cjeniku za promidžbene poruke. U tom slučaju sredstvo masovnog komuniciranja mora platiti Središnjem izbornom povjerenstvu trostruki iznos troškova emitiranja.
5. U svakom slučaju protivno mišljenje neće biti objavljeno tijekom razdoblja u kom je provođenje kampanje zabranjeno. Objavljivanje protivnog mišljenja neće izuzeti sredstvo masovnog komuniciranja od odgovornosti prema zakonima Republike Litve.
6. Kad je protivno mišljenje objavljeno odlukom Središnjeg izbornog odbora, trošak objavljivanja utvrđen ovim Zakonom bit će naplaćen, bez pribjegavanja sudskoj tužbi, od sredstva masovne komunikacije koje je objavilo materijal tijekom razdoblja kad takvo objavljivanje nije bilo dopušteno, ili koje nije objavilo kandidatovo protivno mišljenje.

Članak 51. Zabrana provođenja izborne kampanje zloupotrebom službenog položaja

1. Svakom je zabranjeno zlorabiti službeni položaj, u bilo kojoj vrsti izborne kampanje, u državnim ili općinskim institucijama, uredima ili organizacijama, kao i u državnim ili općinskim masovnim medijima, instruirati druge osobe da tako čine, ili koristeći svoj službeni položaj pokušati utjecati na volju glasača na bilo koji drugi način. Državnim i

općinskim dužnosnicima zabranjeno je koristiti službeni položaj u stvaranju za sebe ili svoju stranku posebnih izbornih uvjeta/pogodnosti. Protiv dužnosnika koji je prekršio ovaj članak može se, u skladu s procedurom utvrđenom zakonima, pokrenuti upravni ili kazneni postupak.

2. Ukoliko je osoba kandidat za vijećnika, on može koristiti državne ili lokalne masovne medije (u vlasništvu državnih ili lokalnih vlasti) samo u skladu s procedurom utvrđenom člankom 48. ovog Zakona. Ukoliko ispunjavanje njihovih (službenih) dužnosti zahtijeva objavu važnih vijesti u masovnim medijima, oni to mogu učiniti samo na tiskovnoj konferenciji. Državni ili općinski masovni mediji mogu objaviti samo snimku takve konferencije koja ne sadrži elemente izborne kampanje.

Članak 52. Financiranje izborne kampanje

1. Izborna kampanja financirat će se iz sredstava stranke, odnosno političke organizacije i kandidata za vijećnike skupljenih (za te svrhe) na posebnom izbornom računu otvorenom po odobrenju izdanom od strane Središnjeg izbornog odbora.
2. Maksimalni iznos novca dopušten za provođenje kampanje bit će 100 AMW-a za svaku listu kandidata i 500 AMW-a za organizaciju koja predstavlja listu kandidata. Ukoliko iznos novca uplaćen na odgovarajući izborni račun premaši utvrđeni iznos, banka će višak transferirati u državni proračun.
3. Izdacima izborne kampanje se smatraju: trošak pripremanja, pribavljanja, organiziranja ili provođenja događaja, publikacija, radijskih i televizijskih programa, kao i stavke ili usluge koje imaju za cilj utjecati na volju glasača da

glasuju za ili protiv određenog kandidata ili više njih kandidata. Zabranjeno je pokrivati takve izdatke s nekih drugih računa osim s posebnih izbornih računa. Stavke i usluge izborne kampanje čiji trošak premašuje 0.5 AMW-a ne mogu se pružati besplatno. Stavke i usluge izborne kampanje ne mogu se pružati davanjem očiglednih popusta. Oni koji žele poduprijeti neku listu kandidata ili određenog kandidata moraju to činiti uplaćivanjem sredstava na posebne izborne račune. Ukoliko su izdaci povezani sa stavkama izborne kampanje nastali prije početka izborne kampanje, stranka, odnosno politička organizacija ili kandidat obavijestit će o tome Središnji izborni odbor, koji će nakon evaluacije pojedinih stavki izborne kampanje smanjiti maksimalni iznos sredstava na posebnom izbornom računu dopuštenom za financiranje izborne kampanje za iznos spomenutih izdataka, te dati odobrenje da se te stavke mogu koristiti tijekom izborne kampanje. Sredstva masovnog komuniciranja u kojima državne ili općinske vlasti nemaju udjela u vlasništvu mogu objaviti koju listu (ili liste) kandidata podupiru, te kasnije njihovoj izbornoj kampanji besplatno davati publicitet. U tom slučaju neće biti dopušteno na bilo koji drugi način nagraditi sredstvo masovnog komuniciranja za davanje publiciteta takvoj izbornoj kampanji. U slučaju da se pojedinačne usluge za izbornu kampanju, čiji su troškovi manji od 0.5 AMW, pružaju besplatno od strane onih koji podupiru kandidatu ili listu kandidata (to neće biti dopušteno pojedincima navedenim u članku 51.), ti se troškovi neće procjenjivati/uračunavati i neće mijenjati maksimalni iznos dopuštenih sredstava na posebnom izbornom računu.

4. Ako se utvrdi da tijekom izborne kampanje pojedine stavke te kampanje ili usluge nisu plaćene s posebnog izbornog računa, ili da su plaćene u gotovini ili posredno, porezni inspektorat će bez pokretanja sudskog postupka od primatelja naplatiti sumu ili nagradu (sumu ili nagradu koja se mora platiti) koja je na taj način uplaćena za pojedine stavke ili usluge izborne kampanje i transferirati je u državni proračun.
5. Izborna kampanja će se, također, financirati i iz državnih fondova. Kandidati, stranka, politička organizacija neće platiti vrijeme koje im je dodijeljeno prema ovom zakonu na državnom, općinskom radiju i televiziji za objavljivanje izbornih programa kandidacijske lista, a ti izdaci neće utjecati na maksimum dopuštenog iznosa posebnog izbornog računa.
6. Korištenje fondova dodijeljenih kampanji kontrolirat će porezni inspektori i Središnji izborni odbor. U roku od 25 dana od proglašavanja konačnih izbornih rezultata stranke, odnosno političke organizacije moraju Središnjem izbornom odboru dostaviti izvješća, čiji je oblik propisao taj Odbor, o izvorima sredstava i njihovom korištenju za kampanju. Središnji izborni odbor objavit će ova izvješća u *Valstybes pinios*.
7. Posebni izborni računi bit će zatvoreni u roku od 20 dana od proglašenja konačnih izbornih rezultata. Kandidati, stranke, političke organizacije koje su nominirale liste kandidata slobodno će koristiti sredstva koja nisu bila iskorištena za izbornu kampanju. Sredstva s računa koji nisu bili zatvoreni na vrijeme banke će transferirati u državni proračun.

Članak 53. Zabrana provođenja kampanje na dan glasovanja

1. Kampanja će biti zabranjena 30 sati prije izbora i na dan glasovanja, uz izuzetak stalnog vizualnog materijala u kampanji na zato predviđenim mjestima, po uvjetom da su oni bili izloženi najmanje 48 sati prije početka izbora. Tijekom zabrane izborne kampanje nikakav nevizualni materijal za kampanju (uz izuzetak onog koji je izdao Središnji izborni odbor) ne može biti izložen na biralištima ili u krugu od 50 metara oko zgrade u kojoj je smješteno biračko mjesto.
2. Pojedinci koji krše odredbe navedene u ovom članku bit će odgovorni prema ovom zakonu.

4.3 Češka Republika

4.4.

http://www.osce.org/odihr/documents/reports/election_reports/

Završno izvješće o parlamentarnim izborima u Češkoj Republici, 14.-15. lipnja 2002., Ured za demokratske institucije i ljudska prava, 2002.

VIII. MEDIJI I IZBORI

A. ZAKONSKI OKVIR

Nekoliko zakona uređuje medijsko pokrivanje izbora. Oni se sveukupno nisu značajno promijenili od posljednjih izbora za Zastupnički dom. Zakonski okvir osigurava osnovu za slobodu medija i širenje stajališta političkih stranaka, političkih programa i izbornih poruka.

Povelja o temeljnim ljudskim pravima i slobodama (članak 17.3.) zabranjuje cenzuru. *Zakon o izborima* (članak 16.3) zahtijeva od

svakog javno financiranog radija i televizije (Češka televizija i Češki radio) da ponude ukupno 14 sati besplatnog vremena emitiranja između šesnaestog dana i 48 sati prije izbora, podijeljenog jednako između svih stranaka registriranih u SEC-u. O vremenu i datumu besplatnog emitiranja odlučuje se ždrijebanjem. Odgovornost za sadržaj stranačkih spotova snose isključivo stranke; javnim medijima nije dopušteno da interveniraju na bilo koji način.

Zakon o radiju i televiziji, donesen 2001. kao opći zakon za elektroničke medije, obvezuje medije da pruže objektivnu i uravnoteženu informaciju i zabranjuje davanje prednosti bilo kojoj političkoj stranci (članak 31.-2.3). Članak 48.-1d izričito zabranjuje oglašavanje političkih stranaka i neovisnih kandidata u privatnim ili javnim elektroničkim medijima. Kazna za kršenje tih odredbi iznosi od 5.000 do 2,5 milijuna čeških kruna. Privatnim elektroničkim medijima dopušteno je jedino izvještavati o izborima u okviru redovnih priloga (rasprave, intervjui itd.), a o kampanji u emisijama vijesti i događaja dana.

Nasuprot tome, tiskanim medijima je dopušteno objavljivati plaćene političke oglase bez ikakvih restrikcija, pod uvjetom da se isti uvjeti primjenjuju na sve stranke bez diskriminacije.

Vijeće Češke Republike za radio i televiziju je regulatorno i nadzorno tijelo za sve elektroničke medije. Sastoji se od 13 članova koje imenuje i razrješuje premijer na temelju prijedloga Parlamenta. Nadalje, rad Češke televizije kontrolira i Vijeće Češke televizije, sastavljeno od 15 članova koje imenuje Parlament. Vijeće za Radio i televiziju nije primilo nikakve formalne žalbe na izvještavanje o strankama tijekom izborne kampanje. Vijeće Češke televizije primilo je dvije formalne pritužbe, jednu od kandidatkinje koja je prigovorila kako je

bila u nepovoljnijem položaju zato što je bila isključena iz emisije političke debate, a drugu od privatne osobe o općem stilu izbora u vezi s emitiranjem televizijskog programa. Odluke o obje pritužbe još uvijek su neriješene u vrijeme izbora.

4.4 Slovačka

4.6.

http://www.osce.org/odihr/documents/reports/election_reports/

Završno izvješće o parlamentarnim izborima u Slovačkoj Republici, 20.-21. rujna 2002., Ured za demokratske institucije i ljudska prava, 2000.

VIII. MEDIJI

A. ZAKONODAVNI OKVIR ZA MEDIJE TIJEKOM IZBORNE KAMPANJE

Kao što predviđa članak 23. Izbornog zakona o Slovačkom nacionalnom vijeću, medijska kampanja je počela 21. kolovoza i završila 48 sati prije otvaranja birališta (primjerice u podne 18. rujna). Po zakonu, i Slovačka televizija i Slovački radio raspodijelili su 21-satno vrijeme emitiranja strankama koje sudjeluju u izborima. Ovaj 21 sat mora se podijeliti jednako između stranaka, a odabir lutrijom odredit će pojedine vremenske blokove. Stranke su odgovorne za sadržaj promidžbenih poruka. Nesporazumi oko raspodjele vremena za emitiranje riješit će CEC, čija je odluka obvezujuća.

Zahvaljujući amandmanima na Izborni zakon iz 1999., kampanja u privatnim elektroničkim medijima više nije eksplicitno zabranjena, ali je i dalje kontroveržno što je to dopušteno. Svi elektronički mediji su predmet Zakona 308/2000. o radioteleviziji i reemitiranju, koji na neodređeni način zab-

ranjuje javne izjave u korist političkog takmaca tijekom izborne kampanje (članak 32. stavak 11). Vijeće za radio i televiziju i reemitiranje, član Europske platforme regulacijskih tijela (EPRA), nadzire rad svih elektroničkih medija i odgovorno je osigurati ispunjenje svih pravnih uvjeta.

Osim u pogledu spomenutoga 48-satnog moratorija, tiskovni mediji nisu podvrgnuti zakonskim ograničenjima tijekom izborne kampanje. Postojeći zakoni o kleveti (četiri članka iz Kaznenog zakona i jedan iz Prekršajnog zakona) mogu još uvijek suzbiti novinsku kritiku političkih i administrativnih tijela vlasti. Sudski postupci pokrenuti protiv novinara u lipnju 2001. iz ureda predsjednika Republike izazvali su raspravu u Parlamentu i upozorili na početak procesa revidiranja odredbi o kojima je riječ. Parlament je 8. studenog 2001. s jednim većinskim glasom odbio nacrt izmjena ovih članaka.

4.5 Letonija

http://www.osce.org/odihr/documents/reports/election_reports/

Završno izvješće o izborima za Saeimau u Republici Letoniji, 5. listopada 2002., Ured za demokratske institucije i ljudska prava, 2002.

VII. MEDIJI

Novo zakonodavstvo zahtijeva da javnost bude informirana o tome tko je financirao svaku političku stranku i u privatnim i u javnim medijima, što olakšava veću transparentnost. Novi zakon također zahtijeva od medija da otkriju svoje prihode od oglašavanja političkih stranaka, što je također sredstvo kontrole da li brojke o kojima su izvijestile stranke

odgovaraju stvarnim izdacima. Dok su javni mediji otkrili svoje prihod od političkih stranaka, privatni mediji općenito to nisu učinili, pa su tako propustili ponašati se u skladu s odgovornostima prema novom zakonodavstvu.

Očekivalo se da će “prikrivena promidžba” - primjerice plaćeno redakcijsko izvještavanje, ili kandidati koji koriste na-
zočnost u programima koji se ne odnose na politiku da bi pre-
nijeli političke poruke - biti čimbenik u ovim izborima. Ona, ipak, nije postala problemom većeg značenja. To se može zah-
valiti ponajprije projektu koji je provodila Soroseva zaklada
za Letoniju i Delna (Transparency International) - Projekt o
transparentnom financiranju političkih stranaka. Projekt je
ukazao na “prikrivenu promidžbu” kao ključno pitanje kam-
panje, upozoravajući stranke i medije na činjenicu da se ovaj
problem nadgleda.

Izražena je zabrinutost da medijska ograničenja emitiranja
na manjinskim jezicima, poglavito u vrijeme izbornog razdo-
blja, može predstavljati prepreku i državljanima i nedržavlja-
nima da shvate političku raspravu, te stvoriti “informativni
jaz” tijekom izbora.

Sada javni radijski i televizijski servisi posvećuju 20% dru-
gog kanala LTV2 i jednu od četiri javne radio-postaje za emi-
tiranje na manjinskim jezicima. U pogledu privatnih medija,
stavak 19. točka 5. Zakona o medijima koji se odnose na pri-
vatne elektroničke medije utvrđuje da «vrijeme emitiranja u
stranim jezicima (svi jezici osim letonskog i live) u programi-
ma koje proizvode radijske i televizijske organizacije neće
prelaziti 25% ukupnog programa emitiranog tijekom dvade-
setčetverosatnog razdoblja”.

Prema predstavniku Nacionalnog vijeća za radio i televizi-
ju, predložiti će se preporuke 8. Saeimu da se dopusti emitira-

nje na manjinskim jezicima preko sadašnjih ograničenja kako bi se preciznije odrazio lingvistički profil letonskog pučanstva.

4.6 Mađarska

<http://www.osce.org/odihr/documents/reports/election?reports/>

Završno izvješće o parlamentarnim izborima u Republici Mađarskoj, 7. i 21. travnja 2002., Ured za demokratske institucije i ljudska prava, 2002.

VII. MEDIJI I IZBORI

A. MEDIJI I NJIHOVA NADZORNA TIJELA

Zakon o medijima utemeljuje neovisno tijelo - Povjerenstvo za Nacionalnu radioteleviziju (ORTT) da nadgleda i prati radijske i televizijske postaje. ORTT je ovlašten objaviti natječaje i izdavati licence, dodjeljivati radio i televizijske frekvencije, nadzirati ponašanje medija i rješavati medijske sporove i pritužbe, što podliježe kontroli njegovog Odbora za žalbe. Članove ORTT-a nominiraju parlamentarne stranke, a bira ih Parlament na vrijeme od četiri godine.

Zakon također predviđa da supervizorski Upravni odbor nadgleda emitiranje javnih radija i televizija. Prema zakonu i vlada i oporbene parlamentarne stranke imenuju članove ovog tijela na paritetnoj osnovi 50-50.

Ali, s obzirom na to da je prijašnji odbor raspušten 1998., na tom su mjestu samo članovi koje je imenovala Vlada. Zbog toga što su oporbene stranke nominirale 5 članova za četiri mjesta, Vlada je zaključila kako se ni jedna oporbena nominacija ne

može prihvatiti sve dok se tri oporbene stranke ne usuglase koji će od 5 nominiranih biti izabrani. Preporuka da to učini Parlament je odbijena, a Odbor je osnovan samo s 4 Vladina člana Vlade. Odluku od početka kontroverznom smatraju Sudski registar, koji je odgovoran za registriranje novokonstituiranih tijela, i glavni državni odvjetnik, koji su utvrdili da sastav tijela koje radi samo s pola članova predstavlja kršenje zakona.

Vrhovni sud nakon svega ukinuo njihove odluke i proglasio Odbor u sadašnjem stanju legitimnim. Pritužba Ustavnom sudu je odbijena na osnovi toga što to nije ustavno pitanje. Premda je odsutnost članova oporbe u Odboru i nadalje izazivalo sumnju u njegovu neovisnost, odgovornom su se smatrale i parlamentarne stranke jer nisu uspjele riješiti problem svojih predloženih članova.

B. ZAKONSKE ODREDBE KOJE SE ODNOSI NA MEDIJSKA IZVJEŠĆA U IZBORNOJ KAMPANJI

Medijski zakon ne uređuju posebno emitiranje radijskih i televizijskih programa tijekom izborne kampanje. Članak 4. sadrži opću uputu da informacije koje donose radijske i televizijske postaje moraju biti objektivne i uravnotežene. Zakon također zabranjuje radijskim i televizijskim postajama da služe interesima pojedine stranke ili političkog pokreta, ali isto tako zabranjuje svakoj stranci koja naručuje oglašavanje da se miješa u obveze i slobode radijskih i televizijskih postaja. Štoviše, strankama je zabranjeno sponzorirati bilo koju vrstu programa. Zakon štiti radio i televiziju od odgovornosti za sadržaj promidžbenih emisija i ograničava promidžbu na dvije minute ili manje. Postupovni zakon koji uređuje izbore predviđa neke dodatne smjernice.

Članak 40. utvrđuje da razdoblje izborne kampanje traje "između raspisivanja izbora i 00:00 sati dana prije izbora". Članak 44. predviđa da proizvođači programa smiju objaviti političke oglase kandidata i organizacija koje nominiraju kandidate pod jednakim uvjetima tijekom izborne kampanje. Zakon također zabranjuje radijima i televizijama da političkim promidžbenim porukama dodaju bilo kakvo mišljenje ili analizu. Članak 93. zahtijeva od javnih radijskih i televizijskih postaja da između 18. i 3. dana prije izbora besplatno emitiraju najmanje jednu političku objavu onih nominirajućih organizacija koje su predale nacionalne liste, regionalne liste ili kandidate u okruzima s jednim mandatom, a koje koincidiraju s područjem emitiranja. Dodatni oglasi moraju se emitirati za iste nominirajuće organizacije posljednjeg dana izborne kampanje. Komercijalni mediji nemaju takvih obveza, pa radijske i televizijske postaje mogu samostalno odlučiti da li će prihvatiti plaćenu političku promidžbu.

Premda je ograničeno vrijeme emitiranja osigurano na javnoj televiziji, većina stranaka nije se oslonila na ovaj izvor izvještavanja, već je umjesto toga investirala u plaćeno vrijeme emitiranja. Od tri najpopularnije televizijske postaje, TV2 je odlučila ne prihvatiti plaćene političke oglase, dok MTV1 i RTL Klub redovno emitiraju takve oglase.

4.7 Malta

Zakonodavni okvir

Povjerenstvo za radio i televiziju Malte, osnovano 1961., jedno je od najstarijih u Europi. Njegove su ovlasti i odgovornosti široke. One uključuju dužnost organiziranja i planiranja emitiranja političkih

emisija u različitim oblicima, uključujući emisije političkih stranaka i političke spotove, i jedno i drugo besplatno. Obveza je svih elektro-ničkih medija (radija i televizija) da izvode program po planu kojeg utvrđuje Povjerenstvo. Pravila i procedure za ispunjavanje tih obveza utvrđeni su Zakonom o radiju i televiziji. Prema tom zakonu Povjerenstvo objavljuje plan sa svim relevantnim detaljima.

Prema odredbama Zakona o radiju i televiziji, Povjerenstvo za radio i televiziju objavilo je sljedeću "Proceduru koja uređuju emitiranje emisija političkih stranaka" za godinu 2002. U dijelu I. Povjerenstvo utvrđuje opća pravila i procedure za emitiranje programa. U dijelu II. nabraja frekvencije i trajanje različitih planiranih programa. Dio II. također utvrđuje dodjeljivanje vremena političkim strankama i druga pitanja. Najzad, u dijelu III. su detalji svakog programa sažeti u tabele. Od stranaka koje sudjeluju u programima zahtijeva se da potpišu formalnu obvezu da u svoje emisije neće uključivati difamirajući, štetan li na drugi načini negativan i uvredljiv materijal.

Emisije političkih stranaka - 2002.

Procedure kojima se uređuju stranačke političke emisije, 2002. Serije

DIO I.

1. OPĆENITO

1.1 Ove serije emisija o političkim strankama sastoje se od tiskovnih konferencija, debata, stranačkih produkcija i političkih spotova.

1.2 Svi programi i spotovi emitiraju se pod okriljem Povjerenstva za radio i televiziju.

1.3 Ova shema emisija političkih stranaka sastoji se od 925 minuta vremena emitiranja raspodijeljenog između Malteške laburističke stranke, Nacionalističke stranke i Demokra-

tske alternative. Vrijeme emitiranja i programi raspodijeljeni su kako slijedi:

	PN	MLP	AD
Tiskovne konferencije	2 x 60'	2x50'	-
Debate	4x 45'	4x45'	-
Stranačke produkcije i politički spotovi	179'	154'	12'

1.4 Ove serije stranačkih političkih emisija pokrivaju razdoblje od ponedjeljka 25. veljače 2002. do 31. prosinca 2002., s time da ni jedna emisija političkih stranaka ne može biti emitirana u petak 8. ožujka i u subotu 9. ožujka 2002. Osim ukoliko nije drugačije utvrđeno, programi će se emitirati na TVM, na Radiju Malta i Kanalu 12. Emisije će se obično emitirati četvrtkom oko 20.30. Kanal 12 emitirat će reprize programske serije.

1.5 Tiskovne konferencije, stranačke produkcije i politički spotovi emitirat će se na datume koje odaberu stranke koje sudjeluju u ovoj shemi. Međutim, dopuštena je samo jedna tiskovna konferencija mjesečno. Svi drugi programi koji sačinjavaju dio sheme emitirat će se kao što je to prikazano u rasporedu u prilogu I.

1.6 Zahtjevi za termin emitiranja podnose se Povjerenstvu za radio i televiziju pisanim putem i predaju ili osobno tijekom radnog vremena ili faksom (240855). Vrijeme emitiranja dodijelit će se po načelu «tko prvi dođe, prvi bira», s time da su rezervacije za termine emitiranja ograničene na jedan tjedan. Daljnji detalji koji određuju parametre što reguliraju planiranje programa dati su pod svakom pojedinom programskom kategorijom kao što je to prikazano u dijelu II. ove procedure.

1.7 Zainteresirana stranka izgubit će vrijeme emitiranja za programe i političke spotove koje nije iskoristila, ili na datum kada je taj vremenski termin rezerviran ili dodijeljen, ili po isteku datuma rezerviranog termina za ovu shemu.

1.8 Predstavnici političkih stranaka i svi oni koji sudjeluju u tim (programskim) serijama moraju poštovati odredbe zakona i pravila koja, od vremena do vremena, izdaje Povjerenstvo i postupiti po svakom nalogu ili uputu predsjedavajuće osobe ili voditelja intervjua. Odluka Povjerenstva u vezi s bilo kojim pitanjima koja bi se mogla javiti u vezi s ovim emisijama bit će konačna.

1.9 Ni Povjerenstvo za radio i televiziju ni "Public Broadcasting services" Ltd. neće prihvatiti odgovornost za bilo kakvo miješanje u ili prekid televizijskih ili radijskih programskih servisa i ne mogu se obvezati da će ponoviti bilo koju emisiju koja je pretrpjela štetu zbog takvog miješanja ili prekida.

1.10 Povjerenstvo pridržava pravo suspendirati na neodređeno vrijeme ili na vrijeme koje ocijeni potrebnim, bilo koju osobu od sudjelovanja u bilo kojem programu u slučaju da ta osoba, po procjeni Povjerenstva, ozbiljno prekrši pravila, posebice pravilo 1.8.

1.11 Svi programi i spotovi u ovim programskim serijama emitirat će se na TVM. Tiskovne

konferencije i debate emitirat će se također i na Radiju Malta kad god je to tehnički moguće.

1.12 Povjerenstvo će uraditi sve što je potrebno da izda materijal za tiskovnu konferenciju i

da unaprijed izvršiti elektroničke medije, pod uvjetom da o tome dobije odgovarajuću obavijest.

1.13 U svim programima, kada Povjerenstvo unaprijed zatraži informacije o govornicima i izboru tema, stranka koja bira temu i govornika/e dostavit će Povjerenstvu traženu info-

rmaciju pisanim putem ne kasnije od podneva u petak koji prethodi danu emitiranja. Nepridržavanje ovog pravila raskinut će sporazume i može imati za posljedicu gubitak prava emitiranja u kojem će slučaju biti izdana primjerena objava. Kad je to potrebno, Povjerenstvo će, najkasnije sljedećeg radnog dana, informirati drugu stranku o izabranoj temi i govorniku/govornicama.

1.14 Tiskovne konferencije i debate emitiraju se uživo iz PBS studija. Stranačke produkcije mogu se dostaviti u unaprijed snimljenom obliku od strane zainteresirane stranke, međutim, politički spotovi se emitiraju samo nakon unaprijed snimljene emisije. Oni koji sudjeluju u izravnim prijenosima trebaju biti u studijima najkasnije pola sata prije početka emitiranja. Samo sudionik, stranački predstavnik za elektroničke medije i njegov/njezin asistent mogu biti prisutni.

1.15 Političke stranke koje sudjeluju u ovim serijama mogu zahtijevati snimku svakog političkog programa nakon što je on bio emitiran, uz plaćanje naknade utvrđene Pravilnikom o kopiranju traka iz 2000. Takav se zahtjev mora podnijeti u roku od 7 dana od dana emitiranja programa.

1.16 Pri odabiru teme za one programe koji zahtijevaju samo jednu temu, stranke se moraju rukovoditi potrebom informiranja i educiranja javnog mnijenja o specifičnim problemima, a izbor naslova (tema) mora biti u duhu ovog pravila.

1.17 Ova serija emisija političkih stranaka automatski će završiti ako/kad se Parlament raspusti.

1.18 Sve stranke koje sudjeluju u ovoj (programskoj) shemi obvezat će na naknadu štete po obrascu priloženom u prilogu IV. ove shemi. Propust da se potpiše ovaj obrazac za naknadu štete pokazuje pomanjkanje zanimanja za sudjelovanje u programu (shemi) kao cjelini.

1.19 Ukoliko politička stranka propusti sudjelovati u bilo kojem programu spomenutom u gore navedenom stavku 1.1., Povjerenstvo će osigurati da stranka koja u potpunosti participira u (programskoj) shemi ne izgubi ništa od dodijeljenog joj vremena. Vrijeme ekvivalentno tom izgubljenom vremenu stranka će iskoristiti u obliku kojeg Povjerenstvo bude smatralo prikladnim.

1.20 Političke stranke suzdržat će se od prikazivanja bilo kakvih političkih spotova ili stranačkih produkcija u petak, 8. ožujka 2002. i u subotu, 9. ožujka 2002. Niti će na te dane "PBS" Ltd. prikazivati takve spotove i produkcije.

1.21 Sve programe (tiskovne konferencije i debate, stranačke produkcije i političke spotove) koji tvore dio ove sheme emisija političkih stranaka mogu preuzeti/emitirati druge postaje - osim "PBS" Ltd. - pod uvjetom da se cijela shema tako emitira, a postaja o kojoj se radi nije selektivna u pogledu dijelova (sheme) koji će se emitirati.

DIO 2.

POSEBNI SPORAZUMI

2. TISKOVNA KONFERENCIJA

1.1 Ovaj dio programske sheme sastoji se od dva programa od 60 minuta svaki dodijeljen Nacionalističkoj stranci i dva programa od 50 minuta svaki dodijeljen Malteškoj laburističkoj stranci.

1.2 Tiskovne konferencije su zamišljene da budu informativne rasprave u kojima stranački predstavnik odgovara na pitanja i očituje se pred petoricom novinara, koje će imenovati Povjerenstvo za radio i televiziju, o različitim temama od općeg javnog interesa.

1.3 Tiskovnu konferenciju vodi predsjedavajuća osoba koja će se pobrinuti za poštenu i živahnu raspravu vođenu u javnom interesu. Podaci o predsjedavajućim osobama koje nominira Povjerenstvo nalaze se u prilogu II. Predsjedavajući može na vlastitu inicijativu ili na zahtjev novinara zahtijevati od govornika da odgovori na pitanje na koje po njegovom/njezinom mišljenju nije u stvari bilo odgovoreno.

1.4 Teme za tiskovnu konferenciju izabrat će stranka koja u tu svrhu traži termine emitiranja.

3. DEBATE

3.1 Seriju Debata čine četiri programa u trajanju od 45 minuta dodijeljenih Malteškoj laburističkoj stranci, te četiri programa u trajanju od 45 minuta dodijeljenih Malteškoj laburističkoj stranci. U njima će sudjelovati jedan ili dva predstavnika iz svake političke stranke i predsjedavajuće osobe koju imenuje Povjerenstvo. Politička stranka koja odabire naslov debate također će odlučiti hoće li iz svake političke stranke biti jedan ili dva predstavnika.

3.2 Debatu će voditi predsjedavajuća osoba, istodobno i sudionik, koja će započeti program/emisiju postavljanjem istog pitanja predstavnicima svake političke stranke. Temu pojedinog programa/emisije odabrat će politička stranka kojoj je debate dodijeljena. Stranka će o temi debate informirati Povjerenstvo najmanje jedan tjedan prije datuma debate.

3.3 Debate mogu, po odluci stranke, uključivati vizualni materijal/prilog u trajanju ne dužem od 3 minute o temo odabranoj za debatu, koji bi trebao ilustrirati stajališta stranke o temi debate. Vizualni materijal koji osiguravaju obje stranke emitirat će se na početku programa i uključivat će logo stranke o kojoj se radi koji će se cijelo vrijeme prikazivati u uglu

televizijskog zaslona. Odluka jedne stranke da ne osigura takav vizualni materijal neće spriječiti prikazivanje materijala koji je osigurala druga stranka. Zainteresirana stranka bit će odgovorna za produkciju ovog materijala i za njegovo uključivanje u ove programe.

3.4. Osigurani vizualni materijal treba dostaviti Povjerenstvu na Beta traci i na VHS kazeti najkasnije dva cijela radna dana prije datuma emitiranja.

4. STRANAČKA PRODUKCIJA I POLITIČKI SPOTOWI

4.1 Ova serija stranačkih političkih emisija obuhvaća 345 minuta vremena za stranačke produkcije i političke spotove i vrijeme za ove namjene dodijeljeno je Malteškoj laburističkoj stranci, Nacionalističkoj stranci i Alternativi demokratiki kako slijedi:

Laburistička stranka	-154'
Nacionalistička stranka	-179'
Alternativa demokratika	-12'

4.2 Stranačke produkcije, ovisno o odluci stranke, mogu varirati u rasponu od izravnog govora do razrađene stranačke produkcije.

4.3 Stranačke produkcije sastoje se od određenog broja programa u trajanju od 5 do 10 minuta. Programi, po odluci stranke, mogu biti određeni za emitiranje bilo kojeg dana osim subote, nedjelje, javnih praznika i državnih praznika.

4.4 Svaka stranka može koristiti raspoloživo vrijeme za emitiranje stranačke produkcije ali najviše jednog programa tjedno, a Povjerenstvo mora biti obaviješteno, pisanim putem, najmanje jedan tjedan unaprijed o odabranom danu emitiranja.

4.5 Ni jedna politička stranka ne može zahtijevati od Povjerenstva da isti dan u program uključi i stranačku produkciju i političke spotove.

4.6 Politički spotovi variraju u trajanju između 5 i 60 sekundi, ali će u svrhu kalkulacije biti zaokruženi u blokove od 5 sekundi.

4.7 Svaka stranka može zahtijevati od Povjerenstva da uključi najviše 12 spotova u bilo kojem pojedinom tjednu.

4.8 Ne može se planirati više od 3 spota dnevno i o rasporedu takvih spotova odlučivat će Povjerenstvo na pravedan način.

4.9 Politički spotovi i stranačke produkcije koje stranke odluče imati u unaprijed snimljenom

obliku osigurati će same stranke, a video zapisi moraju udovoljavati tehničkim zahtjevima televizijske postaje. Osigurani vizualni materijal treba biti dostavljen Povjerenstvu na Beta traci najkasnije dva cijela radna dana prije datuma emitiranja. VHS kopija se također dostavlja Povjerenstvu, najmanje dva puna radna dana prije odabranog datuma emitiranja. *Nepoštivanje gore navedenog vremenskog roka dovest će do neemitiranja spomenute stranačke produkcije i političkog spot.*

4.10. Stranačke produkcije i spotovi uključivat će logo stranke o kojoj se radi, koji će se prikazivati tijekom emisije u kutu ekrana.

4.11. Emitiranje političkih spotova bit će planirano tijekom stanki predviđenih za reklame, osim stanki za reklame tijekom emisija vijesti. Međutim, spotovi se neće moći prikazivati neposredno prije i nakon bilo kojeg programa iz serije stranačkih političkih emisija.

4.12. Neće biti dopušten krupni plan građana u stranačkim produkcijama ni političkim spotovima osim ako dotična

politička stranka nije zatražila njihovu pisanu suglasnost i prosljedila je Povjerenstvu.

4.13 Povjerenstvo ovdje nalaže PBS Ltd. da emitira sve stranačke produkcije i sve političke spotove bez potrebe da ih odbije.

DIO 3.

PRILOZI

Prilog I.

Raspored programa

PROGRAM	DATUM	IZABRANI STRANAČKI KANDIDAT/VODITELJ INTERVJUA
Rasprava	28. veljače, 2002.	P.N. Prof. Godfrey Pirotta
Rasprava	14. ožujka 2002.	M.L.P. Dr. Sandra Sladden
Rasprava	11. travnja 2002.	P.N. Prof. Godfrey Pirotta
Rasprava	25. travnja 2002.	M.L.P. Dr. Sandra Sladden
Rasprava	9. svibnja 2002.	P.N. Prof. Godfrey Pirotta
Rasprava	23. svibnja 2002.	M.L.P. Dr. Sandra Sladden
Rasprava	3. listopada 2002.	P.N. Prof. Godfrey Pirotta
Rasprava	17. listopada 2002.	M.L.P. Dr. Sandra Sladden

Prilog II.

Izabrani kandidat/voditelji intervjua

A. Tiskovna konferencija	Mr. Michael Mallia/ Mr. Eucharist Abela
B. Rasprave	Dr. Godfrey Pirotta/ Dr. Sandra Sladden
C. "Wegibni"	Mr. Godfrey Grima

Prilog III.

Sažetak proceduralnih uvjeta				
Program	Rezerv. termini za emit.	Prethodna obavij . i subjekt	Dani emit.	Učestal.
Tisk. Konfer.	Ograničeni na . 1 tjed (1.6)	Petak dan prije emisije	Četvrtkom (1.4)	1 na mj (1.5)
Rasprave *	Ograničeni na 1 tjed (1.6)	Subjekt bira pol.stranka	Četvrtkom vidi Priv. I (1.4)	1 na mj (1.5)
Stranačke	Ograničene	1 tjedan	bilo koji dan vikenda	jednom tjedno (4.4)
Produkcije*	Jednom tjedno	(4.4)	(1.5)	(4.4)
Politički spotovi*	Ogranič. na jedan tjedan (1.6)	Tko prvi dođe Prvi bira (1.6)	Bilo koji dan (1.5) (4.5)	Najviše 12 spotova po stranci tjedno ne više od 3 određ. dana (4.7&4.8)

Kanal EU-Kanal 12 će emitirati program koji se ponavlja petkom u 20.30 cca.

OPASKA: Brojke u zagradama upućuju na stavke iz postupovnih pravila.

*Vizualni materijal na Beta traci i VHS kazeti treba biti dostupan Povjerenstvu najmanje dva puna radna dana prije datuma emitiranja, vidi (3.4) i (4.9).

Prilog IV.**Obrazac za obeštećenje u svezi sa stranačkim političkim emisijama**

Danas, veljače 2002., svaka od niže potpisanih stranaka koja sudjeluje u programu stranačkih političkih emisija koje organizira Povjerenstvo za radioteleviziju za godinu 2002. neće svjesno uključiti u bilo koji program ili politički spot koji su osigurali na bilo koji poseban način uopće, bez obzira na to je li riječ video snimkama, tonskim zapisima, riječima, glazbi, grafičkim prikazima ili akcijama, bilo kakve difamatorne, buntovne, šikanirajuće, uvredljive ili bilo koje druge teme koje predstavljaju pogubnu neistinitost ili klevetu naslova ili bilo koji prekršaj ili povredu svakog monopola, autorskih prava, zaštitnog znaka, patenta ili drugih sličnih kaznenih prekršaja ili nepoštivanja suda ili kršenja parlamentarne privilegije ili koja krši odredbe bilo kojeg zakona i u svako će vrijeme naknaditi štetu i podupirati da nadležno tijelo, "PBS" d.o.o. i ostale stranke koje sudjeluju u ovoj shemi budu osigurane od i za sva potraživanja, troškove, kazne, izdatke i postupke koje je prouzročilo ili naložilo nadležno tijelo i stranke kao posljedica uključivanja (bez obzira je li to namjerno ili ne) u svaki program ili politički spot koji su osigurali o svakoj takvoj problematici.

Pod uvjetom da je ovo osiguranje za naknadu od štete ograničeno na "Vijeće za Radio i televiziju" (PBS, ltd) i da druge stranke koje sudjeluju u ovoj shemi mogu kao posljedicu gore naređenog morati platiti odštetni zahtjev, troškove, naknadu za štete, kazne, i izdatke, zakonske i ostale, putem suda ili po pravomoćnoj sudskoj presudi.

Pod uvjetom da Vijeće za Radio i televiziju, "PBS" d.o.o. i/ili ostale stranke, kao što to može biti slučaj, će ne kasnije od

osam dana nakon što je odštetni zahtjev podnesen, izvijestiti dotičnu stranku o zahtjevu i/ili sudskim ili drugim zakonskim postupcima protiv njih kao što je gore navedeno, i takova će stranka imati pravo na pomoć i obranu zajedno sa Vijećem za Radio i televiziju, "PBS" d.o.o. i/ili s drugom strankom, gore spomenutog zahtjeva.

Za i u ime...

4.8 Cipar

Prva komercijalna radio postaja je utemeljena 1990., a prva komercijalna televizijska emisija je prikazana 1992. U to vrijeme javni radio i televizija, utemeljeni 1950-tih, nisu imali ugled. Smatrali su ih glasnogovornikom vlade. Godine 1985. nastao je spor između predsjednika Republike i dvije glavne političke stranke. Te stranke, desnog krila i komunistička stranka, činile su dvije trećine izbornog tijela i većinu u parlamentu. Dvije su stranke nametnule usvajanje posebnih propisa za pristup medijima i pošteno izvoštavanje o izborima. Od tada su se obzori i radija i televizije dramatično promijenili. Međutim, odredbe donesene 1986. godine su još uvijek na snazi. One su istinski interes s obzirom na to da su rezultat borbe između predsjednika i parlamenta u predsjedničkom sustavu vlasti.

Zakonodavni okvir

Zakon o ciparskoj radioteleviziji (Cyprus Broadcasting Corporation Law, Cap 300A).

Neslužbeni prijevod s grčkog⁹

(...)

⁹ Na engleski preveo autor

Propisi po članku 19.(5.), Regulacijski administrativni propisi 118/1986

Vijeće ministara, koje djeluje po ovlastima iz članka 19. Zakona o ciparskoj radioteleviziji, donosi sljedeće propise:

- 1) Postojeći propisi će se nazivati propisima Ciparske radiotelevizije (o pravednom tretmanu političkih stranaka) iz 1985.
- 2) Prema sadašnjem zakonu
"Dom" znači Zastupnički dom
"Vijesti" znače vijesti na radiju i televiziji
"Republika" znači Republiku Cipar
"Izbori" znače predsjedničke, parlamentarne i sve druge izbore koji se provode u skladu sa zakonom
"Povjerenstvo" znači povjerenstvo osnovano prema propisu 7.
"Korporacija" znači Ciparsku radioteleviziju
"Politička stranka" znači stranke zastupljene u parlamentu i svaku drugu aktivnu stranku koja je osigurala barem 5% ukupno važećih glasova na posljednjim parlamentarnim izborima.
3. Korporacija mora u svako vrijeme osigurati ravnopravan tretman političkih stranaka, u skladu sa slijedećim odredbama sadašnjih propisa.
4. Korporacija pruža javnosti uravnoteženu i objektivnu informaciju o aktivnostima političkih stranaka, utemeljenu na načelima utvrđenima Kodeksom o informativnom izvještavanju o političkim strankama, u privitku A sadašnjih propisa.
5. U svrhu promidžbe i tijekom izborne kampanje govori, izjave, intervjui, priopćenja za javnost, procjene i komentari predsjednika republike, ministara i ostalih polu-vladinih

dužnosnika, kao i viših dužnosnika javnih službi i poluvladinih organizacija, te govori, izjave, intervjui, priopćenja za tisak, procjene i komentari političkih stranaka i njihovih lidera ili predstavnika tretiraju se na isti način, na osnovi ravnopravnosti, u skladu s izbornim zakonom, u privitku B.

6. a) Tijekom izbora Korporacija mora osigurati ravnopravan tretman političkih stranaka u pogledu izvještavanja o njihovim priopćenjima za tisak i aktivnostima općenito, o pozivima za sudjelovanje u relevantnim programima korporacije, kao i u pogledu ponude termina emitiranja na radiju i televiziji radi predstavljanja njihovih stavova narodu.
- b) U odnosu na navedeno Korporacija mora provoditi Izborni kodeks u privitku B.
- c) Detalji sporazuma za provedbu Izbornog kodeksa moraju biti napravljeni pravovremeno, u konzultaciji Korporacije i političkih stranaka.
- d) U ovom odjeljku pojam "politička stranka" znači bilo koju stranku koja se natječe na izborima u skladu sa zakonom.
7. Kako bi Korporacija na primjeren način provela Kodeks izvještavanja o radu političkih stranaka i Izborni zakon (privitci A i B), utemeljuje se povjerenstvo sastavljeno od predstavnika parlamentarnih političkih stranaka i jednakog broja službenika iz Uprave i redakcije vijesti, koji predstavljaju Korporaciju.

Prilog A

Kodeks Ciparske televizije (Cyprus Broadcasting Corporation) izvještavanja o radu političkih stranaka

*Neslužbeni prijevod s grčkog*¹⁰

1. Stranačke konvencije u okruzima popraćene su u emisijama vijesti dvominutnim izvješćima, a konvencije za cijeli otok petominutnim izvješćima.
2. O političkim skupovima izvješćuje se u prvom dijelu vijesti na televiziji, a najava se objavljuje na početku i na kraju vijesti. Izvješća o političkim skupovima u okruzima traju tri minute, a ona za cijeli otok traju pet minuta.
3. Priopćenja stranaka objavljuju se u vijestima neovisno o njihovom sadržaju; bez obzira na to jesu li stajališta nova i poznata ili ne, ta priopćenja dobivaju do 3 minute izvješća.
4. Izvješća o drugim stranačkim aktivnostima ili priopćenjima za tisak mogu ukupno trajati do dvije minute.
5. Priopćenja za tisak o organizacijskim ili internim poslovnim aktivnostima stranaka se ne objavljuju u vijestima.
6. a) Samo se parlamentarne stranke pojavljuju u vijestima i samo one sudjeluju u programima. Redoslijed njihova pojavljivanja ovisi o broju glasova osvojenih na posljednjim izborima, osim ako vrijednost vijesti ne sugerira drugačiji pristup.
- b) Izvješća o ostalim strankama će ovisiti o vrijednosti vijesti o specifičnom događaju.
7. Govori i priopćenja za tisak o stajalištima stranaka o aktualnim pitanjima, koja imaju obilježja konfrontacije sa stajalištima vlade ili drugih stranaka, objavljuju se u televizijskim vijestima u prilogima do tri minute trajanja.

¹⁰ Na engleski preveo autor

8. a) Dvije konferencije za novinstvo svake stranke moraju se emitirati svake godine odmah nakon glavnih televizijskih vijesti, u pojedinačnom trajanju do 75 minuta.
- b) O prethodnom se mora objaviti najava, kao i izvješće u vijesti i drugim informativnim programima u trajanju od po tri minute.
9. Ne smiju se emitirati govori u vezi s memorijalnim svečanostima ili ostalim aktivnostima, osim ako imaju informativnu vrijednost.
10. Korporacija mora pozvati stranačke vođe ili njihove predstavnike u televizijske emisije u trajanju od šezdeset minuta.
11. Slijedom zahtjeva Zastupničkog doma, Korporacija mora uživo prenositi zasjedanje.

Prilog B

Izborni kodeks Ciparske radiotelevizije

I. Vijesti i televizijska izvješća

1. Korporacija će u vijestima i na televiziji emitirati govore "stranačkih vođa" u gradovima.
2. Stranački će vođe obavijestiti Korporaciju o pet drugih skupova, na kojim će govoriti oni ili drugi stranački kadrovi, o kojima treba izvještavati.
3. Svakodnevno će se objavljivati posebna izvješća s najavom stranačkih skupova. Stranke trebaju pravovremeno izvijestiti Korporaciju o tim skupovima.
4. Tijekom izbornog razdoblja Korporacija će prihvatiti bez naknade priopćenja za tisak i najave u ukupnom trajanju od 35 minuta tjedno.

II. Sudjelovanje u emisijama "sastanak s novinarima" ili sličnim programima

Korporacija će pozvati političke vođe ili njihove predstavnike da sudjeluju u programu "Sastanak s novinarima" ili sličnim televizijskim programima. Tri ili četiri novinara (isti broj u svim programima) postavljat će im pitanja. Program će trajati 75 minuta i bit će emitiran nakon glavnih vijesti.

III. Intervjui

Tijekom izbornog razdoblja Korporacija će intervjuirati stranačke vođe ili njihove predstavnike o ključnim pitanjima (problem Cipra, gospodarstvo, obrazovanje, itd.). Pitanja će biti ista za sve, a intervjui će trajati do 20 minuta. Oni će biti emitirani i na radiju i na televiziji tijekom prvog razdoblja izbora.

IV. Besplatno vrijeme emitiranja na radiju i televiziji

Pred kraj izbornog razdoblja Korporacija će ponuditi stranačkim vođama ili njihovim predstavnicima da se u 15-minutnom besplatnom terminu na radiju i na televiziji obrate narodu.

V. Redoslijed (pojavljivanja)

- a) U slučajevima II., III. i IV. Stranke će se pojavljivati obrnutim redoslijedom od svoje snage.
- b) Vremenski termin emisija odredit će se nakon konzultacija Korporacije i stranačkih vođa ili njihovih predstavnika.

VI. Predsjednički kandidati

Prema odredbama ovog Kodeksa (privitci A i B), kandidati za predsjedničku dužnost koje podupire stranka bit će tretirani kao stranačke vođe.

VII. U slučaju da je predsjednik Republike ili član Vijeća ministara stranački vođa ili predstavnik ili član stranke koja se natječe na izborima s vlastitim kandidatom, vijesti i televizijska izvješća o vladinim postignućima ili budućim projektima suspendirat će se za razdoblje od tri mjeseca prije dana izbora ili ubrzo nakon objave kandidature.

Sastavljeno 31. listopada 1985.

4.9 Neeuropske zemlje - Kanada

Zapadna Europa često je slijedila drugačije pristupe raznim pitanjima nego ostatak svijeta, posebice SAD i Kanada. Ti se pristupi razlikuju u dvije glavne točke. Prvo, europske su zemlje sklone više intervencionističkoj politici u reguliranju medija. Drugo, Europljani preziru novac u politici. Postoji strah da on može eventualno potkopati temelje demokracije tamo gdje se politika prepušta tržišnim silama.

Dio 16. Kanadskog izbornog zakona primjer je kako se pitanje izborne kampanje uređuje jedna prekomorska zemlja. Čitatelj bi trebao obratiti pažnju na to da se Kanada razlikuje i od Sjedinjenih Američkih Država kad se radi o emitiranju političkih emisija. Ona istodobno prihvaća i besplatno vrijeme emitiranja i plaćenu političku promidžbu.

Odabrani dio Zakona sadrži odredbe koje općenito jamče političko oglašavanje i uređuju objavljivanje rezultata istraživanja javnog

mnijenja. On je usredotočen na političke emisije, kako u obliku besplatnog emitiranja, tako i u obliku plaćenih političkih oglasa. Ovo posljednje se čini na sistematičan način kako bi se eventualno odgovorilo na sva pitanja, a bez miješanja u programsku shemu ili uređivačku samostalnost.

Najzanimljivije odredbe odnose se na imenovanje Arbitra za radio i televiziju i propisivanje specifičnih postupaka za dodjeljivanje vremena za emitiranje strankama, na temelju Zakonom utvorenih kriterija. Arbitar je u suštini koordinator političkih aktera. On/ona nastoji vršiti svoju Zakonom definiranu misiju kroz konzultacije i tijesnu suradnju sa strankama.

Druge žarišne točke odnose se na reguliranje financijskih pitanja i ulogu trećih stranaka koje sudjeluju ili (financijski) pridonose izbornim takmacima. Postavljeni su limiti za pojedine donacije. Utvrđeni su i postupci nadgledanja i kontrole kako pojedinih donacija, tako i financiranja svake političke stranke koja sudjeluje u izbornoj kampanji.

Zakonodavni okvir

<http://laws.justice.gc.ca/en/E-2.01/text.html>

KANADSKI IZBORNI ZAKON

(Isječci)

DIO 16. - KOMUNIKACIJE

Tumačenje

Definicije 319. Definicije u ovom članku primjenjuju se u ovom dijelu.

“Izborna promidžba” (“election advertising”/“publicite elettorale”) “ znači prenošenje javnosti bilo kojim sredstvima tijekom izbornog razdoblja promidžbene poruke koja promovira ili se suprotstavlja (za izbore) registriranoj stranci ili izbo-

ru nekog kandidata, uključujući i onog koji zauzima stav o pitanju s kojim se registrirana stranka ili kandidat poistovjećuju. Radi veće preciznosti, to ne uključuje:

- a) prenošenje javnosti uredničkih uvodnika, debata, govora, intervjua, kolumne, pisma, komentara ili vijesti;
- b) distribuciju knjige ili promociju prodaje knjige, ali ne ispod njene tržišne vrijednosti, ukoliko je planirano da knjiga bude dostupna javnosti neovisno o tome trebaju li se održati izbori ili ne;
- c) prijenos dokumenta neposredno od strane osobe ili grupe njihovim članovima, zaposlenicima ili dioničarima, već prema slučaju; ili
- d) prijenos od strane pojedinca, na nekomercijalnoj osnovi na onome što je općepoznato kao Internet, njegovih ili njezinih osobnih političkih stajališta.

«Izborna anketa» (*"election survey" / "sondage electoral"*) znači ispitivanje mišljenja o tome kako su glasači glasovali ili kako će glasovati na izborima ili o nekom pitanju s kojim se registrirana stranka ili kandidat poistovjećuju.

«Mreža» (*"network" / "reseau"*) znači mrežu kao što je definirano u članku 2(1) Zakona o radiju i televiziji, ali ne uključuje rad privremene mreže kao što je to definirano u tom članku.

«Operater mreže» (*"network operator", "exploitant de reseau"*) znači osobu ili poduzeće kojem je Kanadska radio i televizija i Povjerenstvo za telekomunikacije dodijelilo dozvolu da osnuje i vodi mrežu.

«Udarno vrijeme» (*"prime time" / "heures de grande écoute"*) u slučaju radijske postaje znači vrijeme između 6 – 9 sati, podne i 14 sati, te 16 i 19 sati, a u slučaju televizijske postaje vrijeme između 18 sati i ponoći.

Izborna promidžba

Poruka mora biti autorizirana/odobrena.

320. Kandidat ili registrirana stranka, ili osoba koja djeluje u njihovo ime, koja traži izvođenje izborne promidžbe spomenut će u ili na poruci da je njeno emitiranje autorizirao, ovisno o slučaju, službeni predstavnik kandidata ili registrirani predstavnik stranke.

Vladina sredstva za odašiljanje (odašiljači)

321. (1) Ni jedna osoba ne smije namjerno voditi izbornu promidžbu ili potaći da se ona vodi koristeći odašiljače kanadske Vlade.

Primjena (2)

U svrhu stavka (1) osoba uključuje grupu u značenju utvrđenom u dijelu 17.

Plakati/posteri za izbornu promidžbu

322. (1) Ni jedan kućevlasnik ili osoba koja djeluje u njihovo ime ne može zabraniti stanaru da izloži izborne plakate/postere u prostorijama na koje se najam odnosi i niti jedno stambeno/kondominijско poduzeće ili njihovi predstavnici ne smiju zabraniti vlasniku stambene jedinice isticanje izbornih plakata/postera u prostorima njegove ili njezine jedinice.

Dopuštena ograničenja

(2) Unatoč stavku (1), kućevlasnik, osoba, stambeno/kondominijско poduzeće ili predstavnik na koje upućuje taj stavak može postaviti razborita ograničenja u vezi s veličinom ili vrstom promidžbenih plakata koji se mogu izložiti u prostorima i može zabraniti isticanje izbornih promidžbenih plakata u zajedničkim prostorijama zgrade u kojoj se ti prostori nalaze.

Vrijeme predizborne šutnje

323. (1) Ni jedna osoba neće svjesno emitirati izbornu promidžbu javnosti u izbornom okrugu na dan izbora prije zatvaranja biračkih mjesta u tom izbornom okrugu.

Tumačenje

(2) Odašiljanje poruke javnosti o događaju kojem vođa registrirane stranke kani prisustvovati ili poziv da se susretne ili čuje s njim nije izborna promidžba u smislu stavka (1).

Definicija "osobe"

(3) U svrhu stavka (1) osoba uključuje registriranu stranku i grupu u značenju utvrđenom u dijelu 17.

Iznimke

324. Članak 323.(1) ne primjenjuje se u odnosu na:

(a) prenošenje poruke koja je emitirana javnosti putem Interneta prije razdoblja izborne šutnje opisanog u tom stavku i koja nije promijenjena tijekom tog razdoblja; ili

b) distribuciju letaka tijekom tog razdoblja, ili stavljanje poruka na znakove, postere ili zastave.

Zabrana-sprečavanje ili oštećenje prijenosa

325. (1) Ni jedna osoba ne smije spriječiti ili oslabiti prijenos izborne promidžbene poruke javnosti bez suglasnosti osobe koja je nadležna odobriti/autorizirati prijenos.

Iznimka (2) Stavak (1) ne primjenjuje se na:

a) sprečavanje ili slabljenje jakosti, od strane tijela javne vlasti, nezakonitog prijenosa nakon što je prethodno obaviještena osoba koja je prvotno odobrila prijenos; ili

b) uklanjanje znaka, plakata ili zastave od strane zaposlenika javne vlasti, kad njihovo postavljanje predstavlja opasnost za javnu sigurnost.

Ispitivanje javnog mišljenja o izborima

Prijenos rezultata izborne ankete

326. (1) Prva osoba koja tijekom izbornog razdoblja prenosi javnosti rezultate izborne ankete - osim ankete koja je opisana u stavku 327 - i bilo koja osoba koja ih prenosi javnosti unutar 24 sata nakon što su oni prvotno bili prenijeti javnosti mora uz rezultate osigurati i sljedeće:

- a) ime sponzora ankete;
- b) ime osobe ili organizacije koja je provodila anketu;
- c) dan ili razdoblje provođenja ankete;
- c) uzorak iz kojeg su uzeti ispitanici;
- e) broj ljudi koji su kontaktirani da sudjeluju u anketi; i
- f) ukoliko je moguće, procjenu odstupanja/greške u odnosu na dobivene podatke.

Dodatne informacije - objavljene ankete

(2) Pored informacija na koje upućuje stavak (1), u slučaju prijenosa nekim drugim sredstvima osim elektroničkih medija, mora se osigurati sljedeće:

- a) točan sadržaj anketnih pitanja o kojima su dobiveni podaci;
- b) sredstva pomoću kojih može dobiti izvješće o kojem se govori u stavku (3).

Izvješće o rezultatima ankete

(3) Sponzor (naručitelj) izborne ankete će, u bilo koje vrijeme tijekom izbornog razdoblja nakon što su rezultati ankete prenijeti javnosti, osigurati, na zahtjev, kopiju pisanog izvješća o rezultatima ankete, koja je prenijeta sukladno stavku (1). Izvješće će uključivati i sljedeće:

- a) ime i adresu sponzora ankete;

- b) ime i adresu osobe ili organizacije koja je provela anketu;
 - c) datum ili razdoblje provođenja ankete;
 - d) informacije o metodi korištenoj za prikupljanje podataka iz kojih su izvedeni rezultati ankete, uključujući
 - i) metodu izbora uzorka,
 - ii) populaciju iz koje je uzet uzorak,
 - iii) veličinu početnog uzorka,
 - iv) broj pojedinaca od kojih je zatraženo da sudjeluju u anketi, te broj i pripadajući postotci onih koji su sudjelovali anketi, koji su odbili sudjelovati i koji su bili su nekvalificirani sudjelovati u anketi,
 - v) datumi i vrijeme intervju
 - vi) metodu korištenu za izračun rezultata/podataka koji su u anketi uzeti u obzir, broj sudionika ankete koji nisu izrazili nikakvo mišljenje, koji su bili neodlučni ili koji su propustili odgovoriti na neko ili sva anketna pitanja, i
 - (vii) svaki odlučujući faktor ili postupak normalizacije korišten pri deriviranju rezultata ankete; i
 - e) točna formulacija anketnih pitanja, te, ako je moguće, procjenu odstupanja/greške u odnosu na dobivene podatke.
- (4) Može se naplatiti naknada. Sponzor može zaračunati naknadu od 0.25 \$ po stranici za kopiju izvješća osigurana sukladno stavku (3).

Emitiranje anketa koje nisu utemeljene na priznatim statističkim metodama

327. Prva osoba koja tijekom izbornog razdoblja prenese javnosti rezultate izborne ankete koji nisu utemeljeni na priznatim statističkim metodama, kao i svaka osoba koja ih preno-

si unutar 24 sata nakon što su prvotno prenijete javnosti moraju navesti kako anketa nije utemeljena na priznatim statističkim metodama.

Zabrana uzrokovanja prijenosa rezultata izborne ankete u razdoblju izborne šutnje

328. (1) Ni jedna osoba ne smije, u izbornom okrugu na dan izbora prije zatvaranja svih birališta u tom izbornom okrugu, namjerno uzrokovati prenošenje javnosti rezultata izborne ankete koji ranije nisu bili prenijeti javnosti.

Zabrana prijenosa rezultata izborne ankete u razdoblju izborne šutnje

(2) Ni jedna osoba ne smije prenijeti javnosti, u izbornom okrugu na dan izbora prije zatvaranja svih birališta u tom izbornom okrugu, rezultate izborne ankete koji nisu bili ranije prenijeti javnosti.

Primjena

(3) U svrhu ovog stavka osoba uključuje grupu u značenja utvrđenom u dijelu 17.

Preuranjeni prijenos

Zabrana preuranjenog prijenosa izbornih rezultata

329. Ni jedna osoba ne smije objaviti rezultate ili navodne rezultate glasovanja u jednom izbornom okrugu javnosti u drugom izbornom okrugu prije zatvaranja svih birališta u tom drugom izbornom okrugu.

Emitiranje izvan Kanade

Zabrana uporabe radijske ili televizijske postaje izvan Kanade

330. (1) Ni jedna osoba neće s namjerom da utječe na osobu da glasuju ili da se uzdrže od glasovanja za određenog kandidata na izborima, koristiti, podupirati, pomagati, savjetovati ili posredovati u korištenju radijske ili televizijske postaje izvan Kanade, tijekom izbornog razdoblja, za emitiranje bilo kakvog sadržaja u vezi s izborima.

Zabrana emitiranja izvan Kanade

(2) Tijekom izbornog razdoblja ni jedna osoba ne smije emitirati izvan Kanade izbornu promidžbu u vezi s izborima.

Nemiješanje stranaca

Zabrana poticanja od strane nerezidenata

331. Ni jedna osoba koja nema boravak u Kanadi neće tijekom izbornog razdoblja na bilo koji način poticati birače da glasuju ili da se uzdrže od glasovanja, ili da glasuju ili se uzdrže od glasovanja za određenog kandidata, osim ako je ta osoba:

(a) kanadski državljanin ili

(b) ima stalni boravak u skladu s člankom 2(1) Zakona o useljavanju.

Političke emisije

Imenovanje Arbitra za radio i televiziju

332.(1) Arbitra za radio i televiziju imenovat će, bez odlaganja, Glavni povjerenik za izbore nakon obavljenih konzultacija opisanih u članku 333. Arbitar će biti izabran (a) jednoglasnom odlukom predstavnika registriranih stranki; ili (b) osoba

koju imenuje Glavni povjerenik za izbore, ukoliko konzultacije ne rezultiraju jednoglasnom odlukom.

Trajanje mandata

(2) Mandat Arbitra za radio i televiziju isteći će šest mjeseci od dana glasovanja na općim izborima.

Udaljavanje zbog opravdanog razloga

(3) Glavni izborni povjerenik može smijeniti Arbitra za radio i televiziju samo ako za to postoji opravdani razlog.

Ponovno imenovanje

(4) Arbitar za radio i televiziju čiji je mandat istekao može biti ponovno imenovan.

Plaća

(5) Arbitar za radio i televiziju primat će plaću ili drugu nagradu koju utvrdi Glavni povjerenik za izbore.

Zasjedanje predstavnika

333. Glavni povjerenik za izbore održat će sastanak s po dva predstavnika svake registrirane stranke u to vrijeme zastupljene u Donjem domu parlamenta, ili ukoliko je parlament raspušten, u vrijeme raspuštanja, imenovane napismeno od strane njihova stranačkog vođe, radi konzultacija oko izbora Arbitra za radio i televiziju. Sastanak će se održati unutar razdoblja od:

- (a) 90 dana od dana glasovanja na općim izborima, ili
- (b) 14 dana od dana kad Arbitar za radio i televiziju premine, postane pravno nesposobna osoba, podnese ostavku ili bude smijenjen s dužnosti, ukoliko se ne radi o danu tijekom izbornog razdoblja za opće izbora.

Predsjedavajući

(2) Glavni povjerenik za izbore imenovat će predsjedavajućeg na sastanku koji se spominje u stavku (1) i na svim sljedećim konzultacijama.

Izvješće

(3) Predstavnici registriranih stranaka spomenuti u stavku (1) sačinjit će izvješće, koje će svtko od njih potpisati, Glavnom izbornom povjereniku o rezultatima njihovih konzultacija najkasnije:

- a) šest tjedana nakon sastanka spomenutog u stavku (1) (a) i
- b) četiri tjedna nakon sastanka spomenutog u stavku (1)(b).

Slobodno/upražnjeno radno mjesto tijekom izbornog razdoblja

334. U slučaju smrti, nesposobnosti, ostavke ili smjene Arbitra za radio i televiziju tijekom izbornog razdoblja za opće izbore, Glavni povjerenik za izbore imenovat će, bez odlaganja, novog Arbitra za radio i televiziju.

Vrijeme emitiranja koje se treba osigurati za registrirane stranke

335. (1) U razdoblju koje počinje objavom poziva za opće izbore i završava u ponoć na dan prije dana glasovanja, svaki elektronički medij će, sukladno odredbama Zakona o radioteleviziji i uvjetima svoje licence, osigurati šest i pol sati programa u svojim udarnim terminima, koje mogu kupiti sve registrirane stranke radi emitiranja njihovih političkih objava i ostalih programa proizvedenih od ili u ime registriranih stranaka,.

Kada je radijska ili televizijska postaja pridružena TV mreži (umreženost)

(2) Ukoliko je radio/televizija povezana s mrežom (umrežena), dio vremena emitiranja koji treba učiniti dostupnim sukladno stavku (1), a koji može biti određen sporazumom između postaje i mrežnog operatera, osigurat će u udarnim terminima postaje, u dijelu programa koji je povjeren/delegiran kontroli mrežnog operatera.

2000, c.9, s.335;2001, c.21,s.17.

Zahtijevanje sastanka

336.(1) Arbitar za radio i televiziju će sazvati sastanak predstavnika svih registriranih stranaka radi konzultacija o dodjeli vremena emitiranja dostupnog u skladu s člankom 335, u roku 30 dana od primitka pisanog zahtjeva glavnog predstavnika registrirane stranke, ili šest mjeseci nakon što Arbitar za radio i televiziju preuzme dužnost, ovisno o tome što se dogodilo ranije.

Rok za podnošenje zahtjeva

(2) Pisani zahtjev ne može se podnijeti prije nego Arbitar za radio i televiziju provede 60 dana na dužnosti.

Predsjedavajući

(3) Arbitar za radio i televiziju djelovat će kao predsjedavajući na svakom sastanku koji se spominje u stavku (1).

Nedodjeljivanje vremena

337. (1) Registriranoj stranci neće biti dodijeljeno vrijeme za emitiranje ukoliko nakon primanja obavijesti o sastanku spomenuto u stavku 336 (1) stranka

- (a) obavijesti u pisanom obliku Arbitra za radio i televiziju da ne želi da joj se dodijeli vrijeme emitiranja; ili
- (b) propusti izvijestiti Arbitra za radio i televiziju o svojim namjerama u vezi s dodjeljivanjem vremena emitiranja i ukoliko njezin predstavnik ne bude prisutan na sastanku.

Sporazum o dodjeljivanju vremena

(2) Jednoglasni sporazum registriranih stranaka o dodjeljivanju vremena emitiranja je obvezujući za sve registrirane stranke.

Arbitar za radio i televiziju odlučuje u slučaju da takav sporazuma nije postignut.

(3) Ukoliko jednoglasni sporazum nije postignut u roku od četiri tjedna nakon sastanka spomenutog u članku 336(1), Arbitar za radio i televiziju dodijelit će vrijeme za emitiranje i dodijeljeni termin bit će obvezujući za sve registrirane stranke.

Kriteriji za dodjeljivanje vremena

338.(1) Pod uvjetima utvrđenim u stavcima (3) do (5), pri dodjeljivanju vremena za emitiranje Arbitar za radio i televiziju dat će jednaku važnost

- (a) o razmjernoj zastupljenosti u Donjem domu (broju zastupnika) svake registrirane stranke ostvarenoj na prethodnim općim izborima i
- (b) postotku glasova koje je svaka registrirana stranka osvojila na prethodnim općim izborima.

Pri dodjeljivanju vremena emitiranja Arbitar za radio i televiziju vodit će računa i o broju kandidata koje je istakla svaka registrirana stranka na prethodnim općim izborima,

izraženom u postotku spram svih kandidata koje su istakle sve registrirane stranke, a tome kriteriju pridaje pola značenja od onoga pridana kriterijima pod (a) i (b).

Dodjeljivanje vremena ujedinenim strankama

Pod uvjetima utvrđenima u stavcima (3) do (5), pri dodjeljivanju vremena za emitiranje ujedinenjnoj stranci nastaloj od dvije i više registriranih stranaka Arbitar za radio i televiziju će:

- (a) u postotak mjesta koje ima ujedinenjena stranka na prethodnim općim izborima u svrhu točke (1)(a) uključiti ukupan broj mjesta koja imaju ujedinenjene stranke;
- (b) u određivanje postotka glasača ujedinenjenih stranaka na prethodnim općim izborima u svrhu stavka (1)(b) uključiti ukupan broj glasova koje su dobile ujedinenjene stranke; i
- (c) u svrhu davanja pola važnosti prema stavku (1) ujedinenjnoj stranci dodijeliti onoliki broj kandidata koliko ih je istakla ona od ujedinenjenih stranaka koja je imala najveći broj kandidata na izborima.
- (d)

Nema dodjeljivanja vremena za emitiranje preko 50%

(3) Ni u kom slučaju Arbitar za radio i televiziju ne može registriranoj stranci dodijeliti više od 50% ukupnog vremena za emitiranje.

Dodjeljivanje vremena za emitiranje preko 50%

(4) Ukoliko bi izračun po stavku (1) dao više od 50% ukupnog vremena za emitiranje nekoj registriranoj stranci, Arbitar za radio i televiziju će to dodatno vrijeme proporcionalno ras-

podijeliti među ostalim registriranim strankama koje imaju pravo na emitiranje.

Diskrecijsko pravo u dodjeljivanju vremena emitiranja

(5) Ukoliko Arbitar za radio i televiziju smatra da bi dodjeljivanje vremena sukladno stavku (1) bilo nepravedno za registriranu stranku ili suprotno javnom interesu, dodjeljivanje vremena može se modificirati, shodno stavcima (3) i (4), na bilo koji način koji Arbitar smatra primjerenim.

Obavijest o dodjeljivanju vremena

(6) O svakoj dodjeli vremena emitiranja, koju je izvršio Arbitar za radio i televiziju ili registrirane stranke, Arbitar će u najkraćem mogućem roku pismenom obavijestiti

- (a) svaku registriranu stranku i
- (b) svaku političku stranku koja se kvalificirala, bilo prije bilo poslije dodjeljivanja vremena.

Obavijest će sadržavati uputu kvalificiranoj stranci iz točke (b) da u roku od 30 dana od primitka obavijesti može podnijeti zahtjev za dodjelu vremena emitiranja za svrhe iz članka 339.

Nove stranke kojima pripada pravo na vrijeme emitiranja

339. (1) Prema stavku (4), svaka kvalificirana stranka iz stavka 338.(6)(b), koja podnese zahtjev iz stavka 338.(6) u roku iz toga stavka, ovlaštena je dobiti vrijeme emitiranja u trajanju jednakom ili manjem od

- (a) najkraćeg vremena emitiranja raspoloživog prema stavku 335. dodijeljenog registriranoj stranci prema stavcima 337. i 338., i
- (b) šest minuta.

Stranke koje nemaju pravo na vrijeme emitiranja

(2) Kvalificirana stranka na koju upućuje stavak 338 (6)(b) nema pravo ni na kakav zakup vremena emitiranja koje im je dano na raspolaganje u ovom dijelu ukoliko stranka

- (a) pisano izjavi kako ne želi nikakav zakup vremena emitiranja prema ovom stavku, ili
- (b) ne uspijeva podnijeti zahtjev kao što je opisano u stavku 338.(6) u roku na koji upućuje taj stavak.

Vrijeme emitiranja koje treba osigurati novim kvalificiranim strankama

(3) Pored toga, vrijeme emitiranja koje treba biti raspoloživo prema stavku 335., i unutar razdoblja na koje upućuje to poglavlje, svaki će broadcaster, predmet uredbi sastavljenih prema Zakonu o elektroničkim medijima i uvjetima za stjecanje licence, učiniti dostupnim, za zakup svakoj kvalificiranoj stranci vrijeme emitiranja prema ovom stavku, vrijeme emitiranja u iznosu određenom prema ovom stavku, za kvalificiranu stranku za prijenos političkih objava i ostalih programa koji se proizvode u ime kvalificirane stranke tijekom udarnog termina na kapacitetima tog broadcaster.

Maksimalnih 39 minuta

(4) Maksimalni iznos vremena za emitiranje raspoloživog za zakup od strane kvalificiranih stranaka prema ovom stavku je 39 minuta i, jednom kad je dosegnuto to vrijeme, sva apsolutna prava prema ovom stavku bit će preinačena ili utvrđena da bude koliko god bude potrebno tako da sve kvalificirane stranke koje zahtijevaju vrijeme prema ovom stavku dobiju isto vrijeme unutar 39-minutnog ograničenja.

Ponovno dodjeljivanje vremena u slučaju suspenzije

340.(1) Kad je registriranoj stranci vrijeme za emitiranje dodijeljeno prema stavku 335. kasnije suspendirano, a obavi jest o toj suspenziji objavljena u Kanadskom službenom listu, arbitar za elektroničke medije unutar dva tjedna nakon suspenzije sazvat će predstavnike preostalih registriranih stranaka i kvalificirane stranke kojima je vrijeme za emitiranje dodijeljeno u svrhu ponovnog dodjeljivanja vremena za emitiranje te stranke.

Ponovno dodjeljivanje vremena u slučaju gubitka prava

(2) Kad kvalificirana stranka kojoj je vrijeme za emitiranje dodijeljeno prema stavku 339. prestaje biti kvalificirana stranka, arbitar za elektroničke medije, unutar dva tjedna nakon prestanka kvalifikacije okupit će predstavnike preostalih registriranih stranaka i kvalificiranih stranaka kojima je vrijeme emitiranja dodijeljeno u svrhu ponovnog dodjeljivanja vremena za emitiranje od te stranke..

Izuzetak

(3) Ukoliko se suspenzija ili prestanak kvalificiranosti na koji upućuje pripadajući stavak (1) ili (2) pojavi nakon objave pisanog poziva na opće izbore, vrijeme za emitiranje koje je dodijeljeno suspendiranoj stranci ili stranci koja je prestala biti kvalificirana neće biti ponovo dodijeljeno.

Ponovno dodjeljivanje vremena u slučaju udruživanja

341. Ukoliko se dvije ili više registriranih stranaka udruže nakon dodjeljivanja vremena koje treba biti raspoloživo prema članku 335. arbitar za radio i televiziju će bez odgađanja sazvati predstavnike registriranih stranaka, uključujući udružene

stranke, u svrhu ponovnog dodjeljivanja vremena za emitiranje svim registriranim strankama.

Elektronički mediji koje treba obavijestiti

342.(1) Arbitar za radio i televiziju obavijestit će Kanadsku radio-televiziju i Vijeće za telekomunikacije o svakom dodjeljivanju vremena prema člancima 337. i 338. i svim apsolutnim pravima prema članku 339. čim to bude moguće nakon što je podnesen zahtjev, a Vijeće će obavijestiti sve radijske/televizijske postaje i operatere mreže o svakoj dodjeli vremena i apsolutnim pravima bez odgađanja nakon što je ona učinjena i ponovno odmah nakon objave poziva za sljedeće opće izbore.

Informacija strankama

(2) Arbitar za radio i televiziju će svim registriranim strankama i kvalificiranim strankama na koje upućuje točka 338.(6)(b), na njihov zahtjev, dostaviti nazive i adrese svih radijskih/televizijskih postaja i operatera mreže.

Godišnje izvješće

343.(1)U svakoj kalendarskoj godini nakon kalendarske godine u kojoj je dodjeljivanje vremena emitiranja izvršeno prema stavcima 337. i 338. ili je kvalificirana stranka tražila i dobila pravo na vrijeme emitiranja prema stavku 339. Arbitar za radio i televiziju medije će sazvati i predsjedavati sastanku predstavnika svih registriranih stranaka kako bi revidirali dodjeljivanje vremena za emitiranje ili apsolutna prava.

Smanjenje na šest i po sati

(2) Ukoliko je na sastanku na koji upućuje stavak (1) utvrđeno da ukupno vrijeme emitiranja dodijeljeno ili traženo

premašuje šest i pol sati, Arbitar za radio i televiziju će smanjiti dodijeljeno ili traženo vrijeme na šest i pol sati na proporcionalnoj osnovi a to će smanjenje biti konačno i obvezujuće za sve registrirane stranke i kvalificirane stranke.

Definicije 344. (1) Definicije u ovom stavku primjenjuju se u stavcima (2) i (5).

Komercijalno vrijeme ("commercial time"/"temps commercial") znači razdoblje od dvije minute ili manje tijekom kojeg radio/televizija obično emitira komercijalne poruke, objave iz javnog servisa ili identifikacije postaje ili TV mreže.

Trajanje programa ("program time"/"duree de l'émission") znači svako razdoblje dulje od dvije minute tijekom kojeg radio/televizija obično ne emitira komercijalne poruke, objave iz javnog servisa ili identifikacija postaje ili TV mreže.

Obavijest o preferencijama stranke

(2) Svaka registrirana stranka i svaka kvalificirana stranka za zakup vremena emitiranja prema ovom Zakonu će, ne kasnije od 10 dana, objaviti pismeni poziv za opće izbore, poslati pisanu obavijest svakom radiju/televiziji i svakom operateru mreže od kojeg kani zakupiti vrijeme emitiranja, navodeći preferencije kao što je omjer komercijalnog vremena i trajanja programa koji će im biti raspoloživi i dane i sate tijekom kojih će tako proporcionirano vrijeme biti raspoloživo, ali stranka neće niti u jedno vrijeme dobiti termin za emitiranje prije petog dana nakon što je radio/televizija primila obavijest od operatera mreže.

Konzultacije za postizanje sporazuma

(3) Svaki elektronički medij ili operater mreže koji primi obavijest prema stavku (2) konzultirat će se, u roku dva dana od primitka obavijesti, s predstavnicima registrirane stranke ili kvalificirane stranke koja je poslala obavijest radi postizanja sporazuma o zahtjevima u njoj sadržanima.

Kada nema sporazuma

(4) Ukoliko nije postignut sporazum prema podstavku (3) unutar dva dana nakon početka konzultacija uvjetovanih u tom stavku, predmet će se uputiti Arbitru za radio i televiziju koji će odlučiti o zahtjevima bez odgađanja i dati obavijest o njegovoj ili njezinoj odluci elektroničkom mediju ili operateru mreže i predstavnicima registrirane stranke ili kvalificirane stranke koja je uputila zahtjeve.

Čimbenici u odluci

(5) Pri donošenju odluke Arbitar za radio i televiziju će uzeti u obzir sljedeća načela:

- (a) da svaka registrirana stranka i kvalificirana stranka mora imati slobodu i fleksibilnost kako bi odredila omjer komercijalnog vremena i programskog vremena koje im treba biti raspoloživo i dani i sati tijekom kojih to vrijeme tako proporcionirano treba biti raspoloživo; i
- (b) da svako vrijeme emitiranja koje treba biti raspoloživo za registriranu stranku ili kvalificiranu stranku mora biti dostupno tijekom udarnog termina.

Obvezujuća odluka

(6) Odluka arbitra za radio i televiziju prema podstavku (4) će biti konačna i obvezujuća za registriranu stranku ili kvalificiranu stranku, kao što to može biti slučaj, broadcastera ili operatera mreže.

Besplatno vrijeme emitiranja

345.(1) U razdoblju koje počinje objavom poziva na opće izbore i svršava u ponoć na dan prije glasovanja na tim izborima svaki operater mreže će, temeljem uredbi sastavljenim prema zakonu o elektroničkim medijima i uvjetima stjecanja licence, učiniti dostupnim, bez ikakva troška, registriranim strankama i kvalificiranim strankama na koje upućuje podstavak(2) radi prijenosa političkih objava i ostalih programa, proizvedenih od strane ili u ime tih stranaka, vrijeme emitiranja kao što je utvrđeno prema tom podstavku ukoliko je stvorena mreža i njome upravlja operater mreže.

- (a) dopire do većine Kanađana čiji je materinji jezik isti kao i onaj u emisijama mreže
- (b) ima licencu u odnosu na više nego posebne serije programa ili vrste programa i
- (c) ne uključuje poslove distribucije kao što je opisano u stavku 2(1) Zakona o radioteleviziji.

Određivanje besplatna vremena emitiranja

(2) U svrhu podstavka (1) minimalno vrijeme emitiranja koje operater mreže treba učiniti dostupnim neće biti manje nego besplatno vrijeme emitiranja raspoloživo strankama na posljednjim općim izborima i bit će dostupno kako slijedi:

- (a) dvije minute za svaku registriranu stranku na koju upućuje stavak 337(1)(a) i svaka kvalificirana stranka na koju se poziva stavak 339.(2)(a);i

- (b) podsjetnik svim registriranim strankama kojima je dodijeljeno bilo što od vremena emitiranja treba biti dostupno prema članku 335. i sve kvalificirane stranke koje su zatražile vrijeme emitiranja prema poglavlju 339. u omjeru da njihovo dodijeljeno vrijeme ili traženi zakup vremena za emitiranje sadrži ukupno vrijeme emitiranja dodijeljeno ili traženo prema tim stavcima.

Besplatno vrijeme nije trošak izbora

(3) Vrijednost besplatnog vremena emitiranja dostupnog registriranoj stranci prema ovom stavku neće biti uzeto u obzir pri izračunu troškova izbora unutar tumačenja članka 407.

Određivanje obuhvaćenog pučanstva

(4) U svrhu stavka (1), a pretpostavlja se da mreža dopire

(a) do stanovnika unutar područja koje opslužuju TV postaje pridružene mreži koji

(i) u slučaju AM radio postaja su pridruženi službenim konturama noćnih postaja

(ii) u slučaju FM radio postaja su pridruženi konturama službenih postaja za 50mV

(iii) u slučaju televizijskih postaja su pridruženi stupnju B službenih kontura postaja i

(iv) (b) stanovnici koji žive izvan područja u stavku (a) kojima su signali televizijskih postaja pridruženih mreža dostupni putem distribucije licencirane od strane Kanadske radio-televizije i Vijeća za telekomunikacije.

2000.c.9,s.345;2001,c.21,s.18.

Arbitar za elektroničke medije priprema smjernice

346. Arbitar za radio i televiziju će, ne kasnije nego dva dana nakon objave poziva na opće izbore, pripremiti i poslati

Kanadskoj radio-televiziji i Vijeću za telekomunikacije niz smjernica koje poštuju

- (a) dodjeljivanje ili apsolutna prava za vrijeme emitiranja prema ovom Zakonu
- (b) procedure za rezerviranje vremena emitiranja od strane registriranih stranki i kvalificiranih stranki i
- (c) bilo koja druga pitanja koja mogu biti pertinentna za upravljanje broadcastera i operatera mreža prema ovom zakonu.

C.R.T.C. za pripremu i slanje smjernica

347. Kanadska Radio-televizija i Vijeće za telekomunikacije će, ne kasnije od četiri dana nakon objave poziva na opće izbore, pripremiti niz smjernica koje poštuju primjenjivost Zakona o elektroničkim medijima i operaterima mreža prema u odnosu prema općim izborima i šalju ih, zajedno sa nizom smjernica koje šalje arbitar za elektroničke medije prema stavku 346, svim elektroničkim medijima i operaterima mreža.

Zabrana koja se odnosi na naplaćene naknade

348. Nitko ne smije naplatiti registriranoj stranci ili bilo kojoj drugoj političkoj stranci ili kandidatu ili osobi koja djeluje u njihovo ime

- (a) naknadu za vrijeme emitiranja dostupno stranci ili kandidatu, u razdoblju počevši od objave poziva i svršetka u ponoć na dan prije glasovanja, što prelazi najnižu stopu naknade koju naplaćuje osoba za jednak iznos ekvivalentnog vremena o istim kapacitetima koji su učinjeni dostupnim bilo kojoj drugoj osobi u bilo koje vrijeme unutar tog razdoblja ili

- (b) naknadu za oglašavanje u časopisu objavljenom ili distribuiranom i obznanjenom u razdoblju na koje se poziva stavak (a) koja prelazi najniži naplaćen iznos od strane osobe za jednaki iznos ekvivalentnog oglašivačkog prostora u istom broju časopisa ili u nekom drugom broju koji je objavljen ili distribuiran u tom razdoblju.

DIO 17

IZBORNO OGLAŠAVANJE TREĆIH OSOBA

Definicije

349. Definicije u ovom stavku primjenjuju se u ovom dijelu.

Izborna promidžba ("election advertising"/"publicite electorale") ima isto značenje kao i u poglavlju 319.

Trošak izborne promidžbe ("election advertising expense"/"depenses de publicite electorale") znači troškove nastale u svezi sa

- (a) produkcijom poruka izborne promidžbe i
- (b) stjecanjem sredstava za prijenos izbornih promidžbenih poruka javnosti.

Troškovi ("expenses"/"depenses") znače

- (a) plaćene iznose
- (b) izložene obveze
- (c) komercijalnu vrijednost imovine i usluga, osim dobrovoljnog rada, koji su donirani ili osigurani i
- (d) iznose koji predstavljaju razliku između plaćenog iznosa ili izloženih obveza za imovinu i usluge, osim dobrovoljnog rada, i komercijalna vrijednost imovine i usluga, kad su one osigurane za manju vrijednost od komercijalne.

Grupa ("group"/"groupe") znači sindikat koji nije pravna osoba, trgovački savez ili druga grupa osoba koji djeluju zajedno na temelju zajedničkog dogovora za zajedničku svrhu.

Treća strana ("third party"/"tiers") znači osobu ili grupu, osim kandidata, registriranu stranku ili udrugu izbornog okruga ili registriranu stranku.

Limit potrošnje

350.(1) Treća strana neće prebaciti troškove izborne promidžbe u ukupnom iznosu za više od 150.000 USD tijekom izbornog razdoblja u odnosu na opće izbore.

Limit potrošnje - izborni okrug

(2) Ne više od 3.000 USD ukupnog iznosa na koji se poziva stavak (1) bit će potrošen da promovira ili oponira izbor jednog ili više kandidata u dotičnom izbornom okrugu, uključivo pomoću:

- (a) prozivanja njihovih imena
- (b) prikazivanjem njihovih portreta
identificirajući ih prema njihovim pripadajućim političkim
afilijacijama ili
- (d) zauzimanjem stajališta glede pitanja sa kojim se posebno poistovjećuju.

Troškovi stranačkog vođe

(3) Limit postavljen u stavku (2) samo se primjenjuje na izloženi iznos u odnosu na vođu registrirane stranke ili kvalificirane stranke do razine da je to izloženo da promovira ili oponira njegov ili njezin izbor u danom izbornom okrugu.

Limit potrošnje - sporedni izbori

(4) Treća strana neće izložiti izbore troškovima promidžbe u ukupnom iznosu većem od 3.000 US u danom izbornom okrugu tijekom izbornog razdoblja ili sporednih izbora.

Čimbenik korekcije inflacije trećoj strani

(5) Iznosi na koje upućuju stavci (1), (2) i (4) pomnožit će se s čimbenikom korekcije inflacije na koju upućuje članak 414 koji je na snazi o objavi ili objavama.

Nema kombinacije u premašivanju limita

351. Treća strana neće izbjegavati ili pokušati proigrati limit postavljen u članku 350. na bilo koji način, uključujući dijeljenjem stranke na dvije ili više trećih strana u svrhu izbjegavanja limita ili djelujući u dosluhu s drugom trećom stranom tako da njihova kombinirana izborna promidžba premašuje limit.